

Entree Kinderdijk- Elshout Kwaliteitskader Kinderdijk

mei 2025

4e CONCEPT

SVP Bosch
Slabbers

Colofon

Team Kinderdijk

Publicatiedatum

mei 2025

Adres

SVP architectuur en stedenbouw
't Zand 17, 3811 GB Amersfoort

E-mail

info@svp-svp.nl

Projectteam

Esther Vlaswinkel
Wijnand Bouw
Andrea Fernández Ramírez
Cor Simon
Koen Bakker

In opdracht van

Gemeente Molenlanden

Voor het geheel of gedeeltelijk overnemen of bewerken van artikelen dient men toestemming van de redactie te vragen. In de meeste gevallen zal die graag worden gegeven.

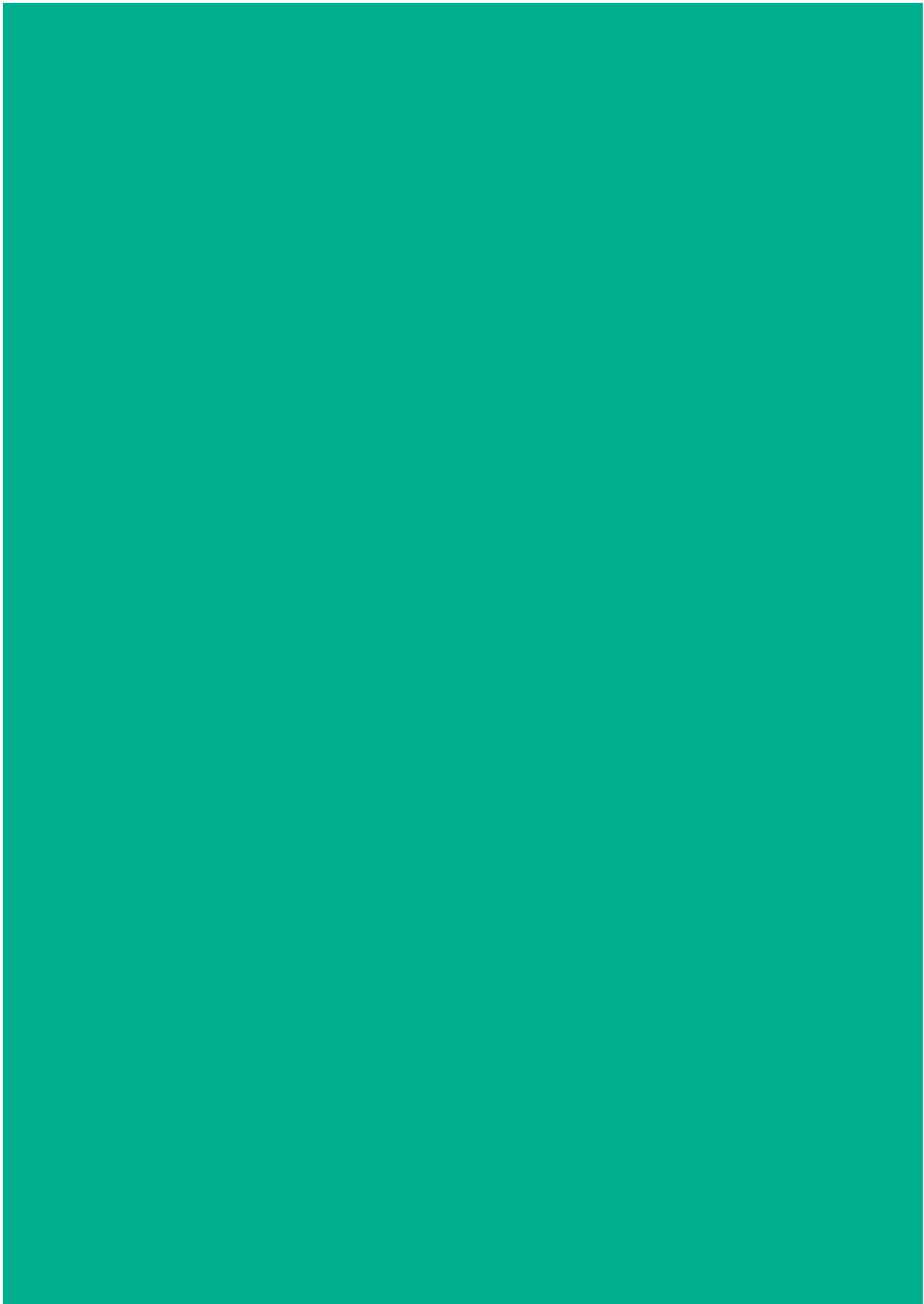
Voorbehoud

Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.

Entree Kinderdijk- Elshout

Kwaliteitskader
Kinderdijk

4e CONCEPT

Inhoudsopgave

1 Inleiding	6
2 De vijf pijlers	17
2. De 5 pijlers	18
2.1 Leefbaar woon/werkgebied	20
2.2 Duurzaam toerisme	22
2.3 Authentiek	24
cultuurhistorisch erfgoed	
2.4 Het verhaal van de watermachine	26
2.5 Landschappelijk karakter	28
3 Bouwstenen	30
3. Bouwstenen	33
3.1 Beplanting	34
3.2 Verharding	36
3.3 Bebouwing	38
3.4 Inrichtingselementen	42
3.5 Natuurinclusief bouwen	44
4 Sturen per deelgebied	46
Focus per deelgebied	49
4.1 De voorkamer: Waardhuis ensemble	52
4.2 De voorkamer: Ontvangstzone	56
4.3 De Lekdijk	60
4.4 De Middelkade	64
4.5 De werkeilanden	68
4.6 Educatie-eiland	72
4.7 Rietsnijder-eiland	76
4.8 Potterrein	80

1 Inleiding

A photograph of a narrow canal or waterway. In the foreground, a wicker basket is suspended between two vertical sticks driven into the water. The basket is surrounded by large green lily pads and yellow flowers. A duck is swimming in the water to the right of the basket. The canal is bordered by green grass and trees in the background. The water reflects the sky and the surrounding landscape.

Wat is ruimtelijke kwaliteit en wat is nodig om ruimtelijke kwaliteit tot stand te brengen? Met ruimtelijke kwaliteit wordt een omgeving of een bouwwerk bedoeld met de juiste mix van een hoge gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde. Dit houdt in dat het gebied of bouwwerk optimaal gebruikt kan worden voor het beoogde doel, robuust en duurzaam is, en daarbij aangenaam en aantrekkelijk is om te zien, optimaal passend in het landschap.

Introductie

Dit kwaliteitskader is specifiek voor het entreegebied van het UNESCO Werelderfgoed Kinderdijk-Elshout gemaakt. Het bouwt voort op de in april 2022 door de gemeenteraad van Molenlanden vastgestelde stedenbouwkundige visie en bevat de richtlijnen en de kaders voor de uitwerking voor de buitenruimte en de gebouwen.

Waarom een kwaliteitskader?

Het UNESCO Werelderfgoed Kinderdijk-Elshout is een bijzondere plek midden in een druk bevolkte regio. Het is een uniek cultuur-historisch gebied, het is een Natura 2000 gebied en het is een bewoond gebied met een essentiële functie voor de veiligheid van de regio: de waterwerken en moderne gemalen van het Waterschap garanderen droge voeten voor de gehele Alblasserwaard.

Het gebied is uniek in de wereld en daarom ook internationaal een populaire attractie met jaarlijks vele honderd duizenden bezoekers. Deze bijzondere kwaliteiten van het gebied willen we behouden en versterken. De richtlijnen/kaders in dit kwaliteitskader gaan ervoor zorgen dat ontwikkelingen in het gebied passen bij de authentieke waarden en de kwaliteit die we willen uitstralen of het nu gaat om aanpassingen aan bestaande gebouwen zijn, of om de ontwikkeling van nieuwe gebouwen of om de inrichting van de openbare ruimte. Door het toepassen van de richtlijnen en kaders uit dit kwaliteitskader, wordt de eenheid van het gebied geborgd. Er ontstaat een duidelijk, rustig en samenhangend beeld.

"samenhang en eenheid borgen en sturing geven bij te maken keuzes nu en in de toekomst"

Hoe wordt een ingreep getoetst?

Het kwaliteitskader vormt het slotstuk waar ontwikkelingen en plannen aan getoetst moeten worden. Of het nu om kleine of grote aanpassingen gaat, aan bestaande of nieuwe gebouwen, aan het watersysteem of aan de openbare

ruimte, alle plannen moeten passen binnen de nationale en internationale wettelijke kaders die voor het gebied gelden. En dat zijn er veel.

Om er een paar te noemen: de UNESCO werelderfgoed-status vergt dat ontwikkelingen voldoen aan de criteria zoals die zijn vastgelegd in de Outstanding Universal Values. De Natura 2000 status bewaakt dat ontwikkelingen niet ten koste gaan van de natuur en het landschap. De keur van het waterschap bewaakt dat het ontwikkelingen geen negatieve gevolgen hebben voor de waterveiligheid.

Pas wanneer een ingreep aan alle wettelijke eisen voldoet, zal het met behulp van dit kwaliteitskader op de ruimtelijke kwaliteit worden beoordeeld.

Dit kwaliteitskader is toegevoegd aan het bestemmingsplan Entreegebied Kinderdijk-Elshout. Daarmee wordt het een formeel toetsingsinstrument voor alle ruimtelijke ingrepen die worden voorgesteld binnen de scope van het entreegebied Kinderdijk.

Kwaliteitsbewaking

Om de kwaliteit te bewaken wordt een speciaal op te richten "Commissie Omgevingskwaliteit" ingesteld, dat als een onafhankelijk Welstandsteam plannen toetst en gevraagd en ongevraagd advies geeft.

Hiermee wordt voorgesorteerd op de nieuwe omgevingswet en kunnen naast de ruimtelijk disciplines erfgoed, architectuur en stedenbouw ook landschap, natuurwaarden en duurzaamheid worden meegenomen.

Samenhang met Beeldkwaliteitplan uit 2013

Het kwaliteitskader voor het entreegebied is een nadere invulling en uitwerking van het in 2013 opgestelde beeldkwaliteitplan voor het gehele werelderfgoed gebied (Beek & Kooiman Cultuurhistorie en HNS landschapsarchitecten). De landschappelijke visie en bijbehorende kaders zoals geformuleerd in dat document zijn niet veranderd. Het bevat een zeer zorgvuldige en uitgebreide analyse van het landschappelijk systeem en een toelichting op de historische ontwikkeling. Om het kwaliteitskader voor het entreegebied compact te houden en het praktisch

hanteerbaar te laten zijn, zijn deze analyses niet opnieuw opgenomen en wordt verwezen naar dit document uit 2013, dat te downloaden is op de gemeentelijke website.

Het verhaal van Kinderdijk

Het kwaliteitskader past daarmee in een lange lijn ontwikkelingen in het molengebied, steeds gericht op het vinden van de juiste balans tussen de vele uiteenlopende belangen: waterveiligheid, natuur, erfgoedbeheer, leefbaarheid, verkeersveiligheid, recreatie en toerisme.

Als één van de laatste loten aan die stam heeft de SWEK in 2022 samen met molenbewoners, omwonenden en experts het "Verhaal van Kinderdijk" uitgewerkt, met als ondertitel "Over leven met het water: toen, nu en morgen". Het verhaal vertelt je dat het molengebied zoveel meer is dan alleen de natuur en het erfgoed, dat het onderdeel is van het gehele watersysteem van dijkkring 16. Het vertelt hoe mensen het gebied voortdurend hebben aangepast, dat ongetwijfeld zullen blijven doen en hoe juist daardoor in dit gebied verleden, heden én toekomst van het leven met water voor iedereen in één oogopslag zichtbaar wordt.

Het kwaliteitskader geeft dit verhaal gestalte in de ruimtelijke uitwerking van de gebouwen en de inrichting van de openbare ruimte.

Pijlers voor integrale kwaliteit

Al deze verschillende richtinggevende documenten zijn gericht op het behouden en versterken van de kwaliteit van het gebied. Of het nu gaat om het verhaal dat wordt verteld, de natuur die dient te worden gerespecteerd, de leefomgeving van bewoners of de begeleiding van toeristen die aantrekkelijk en hoogwaardig moet zijn, duidelijk is dat al deze zaken met elkaar samenhangen. Het gaat er om de ruimtelijke kwaliteit te borgen en - bij nieuwe plannen - te sturen.

Dit kan niet zonder een integrale blik. Daarom 'dwingt' het kwaliteitskader om elke ontwikkeling in het gebied

langs de lat van de volgende vijf pijlers te leggen:

1. Leefbaar woon/werkgebied
2. Duurzaam toerisme
3. Het verhaal van de watermachine
4. Authentiek cultuurhistorisch erfgoed
5. Landschappelijk karakter

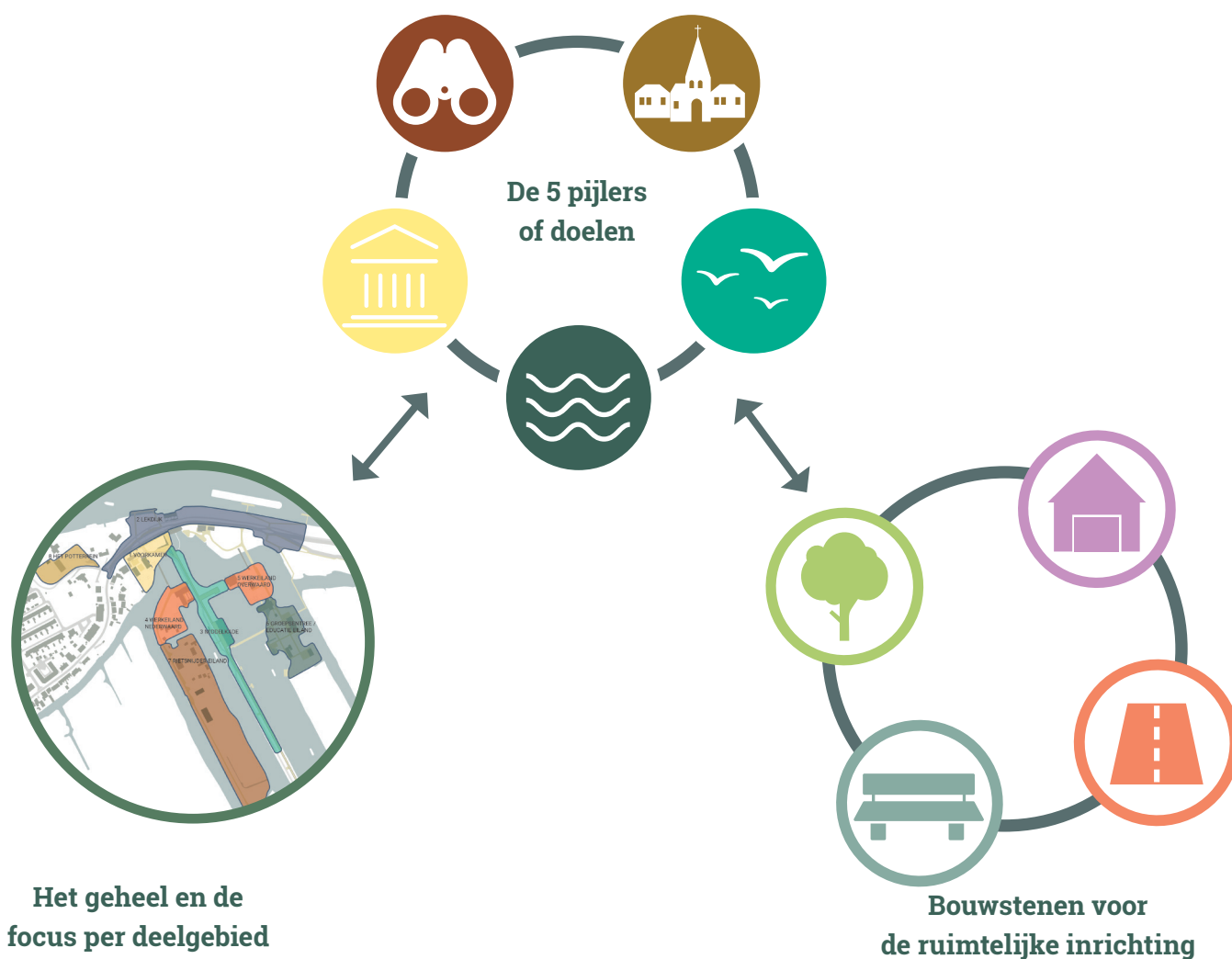
Bij elk plan dient de vraag worden gesteld: hoe draagt dit voorstel bij aan de leefbaarheid van het woon-werkgebied? Hoe past het bij het duurzaam toerisme...? Versterkt de ontwikkeling het verhaal van de watermachine? Past het bij de authenticiteit van het cultureel erfgoed? Een hoe verthoudt het zich tot het landschappelijk karakter?

Deze werkwijze bewaakt de gebiedsdoelen zoals die ook aan de Stedenbouwkundige Visie voor het

entreegebied ten grondslag lagen en zorgt er zo voor dat beslissingen op een zorgvuldige en integrale manier genomen worden.

Leeswijzer

Als laatste paragraaf van de inleiding (hoofdstuk één) is een samenvatting opgenomen van de stedenbouwkundige visie en de kaart van het gebied. In hoofdstuk twee zal vervolgens ingegaan worden op de vijf pijlers die het fundament vormen voor de kwaliteit van Kinderdijk. Wat betekenen de pijlers ruimtelijk? Hoofdstuk drie behandelt de bouwstenen. Dit zijn de algemene ruimtelijke inrichtings- en bouwprincipes die gelden voor heel Kinderdijk. In hoofdstuk vier komen de deelgebieden aan de orde. Duidelijk wordt op welke pijler(s) in het betreffende deelgebied de focus ligt en wat de uitgangspunten concreet betekenen.

Potterrein
SWEK loods

Steiger

Lekdijk

Entreegebouw
Windkracht 4 (verbouwd)

Waardhuis Nederwaard

Voorkamer

Waardhu

J.U. Smit Gemaal

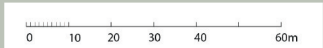
Werkeiland

Nederwaard

Middelkade

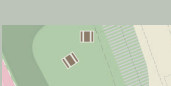
Horecapaviljoen

**Rietsnijders
eiland**

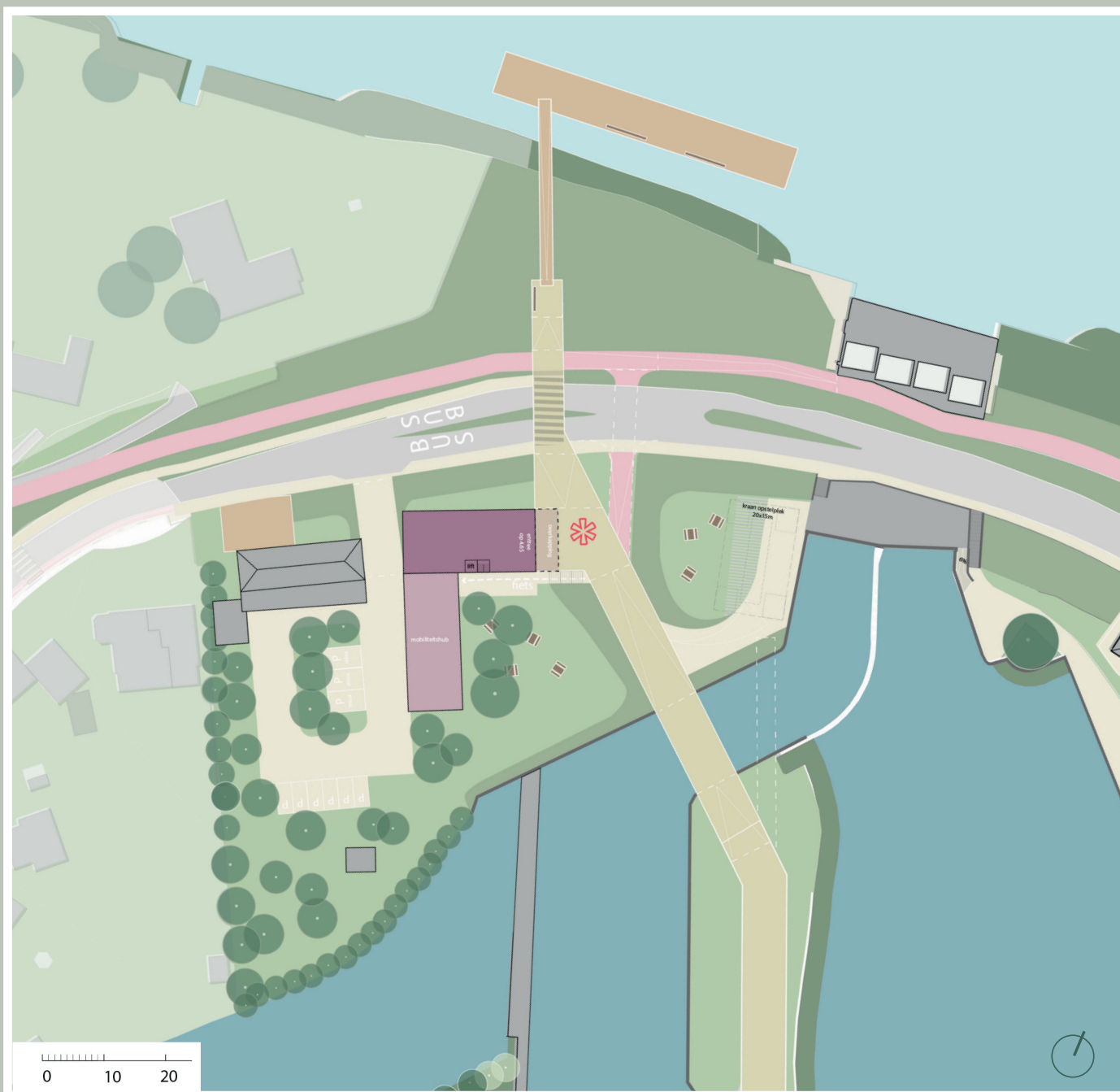

Legenda

	gras		bebouwing (bestaand)
	talud (gras)		entreeverbinding
	voetgangerspad		markering entree UNESCO werelderfgoed gebied
	fietspad		entreegebouw
	vlonder/steiger		grastegel/halfverharding
	driehoeksveer + watertaxi opstap-plek		voetpad (afgestrooid asfalt)
	terras/picknick-bank		oever(begroeiing)
	haag		kademuur
	parkeerplaats		pad molenaars (privaat)

Samenvatting stedenbouwkundige visie

Het stedenbouwkundig plan heeft meerdere doelen. Het op elkaar afstemmen van (eerdere) oplossingen en plannen en zorgen voor een eenheid is daarvan de eerste. Het stedenbouwkundig plan laat het gewenste eindbeeld zien voor het gehele gebied (nevenstaande afbeelding), maar ook een concrete indeling in verschillende deelgebieden: Potterrein, Lekdijk, voorkamer, middelkade, werkeiland Nederwaard, werkeiland Overwaard, Educatie eiland en Rietsnijderseiland. De stedenbouwkundige visie kent de volgende planprincipes:

Aantrekkelijke en ruime ontvangstplek

Het plan is niet gericht op méér bezoekers, maar op meer kwaliteit bieden aan bezoekers die er al zijn.

Er zijn twee entrees voor individuele bezoekers bij de Voorkamer (Windkracht 4) en voor groepen aan de oostzijde (Stop & Go).

De Voorkamer is de centrale ontvangstruimte voor het werelderfgoed die wordt begrensd door de twee waardhuizen. Hier komt de individuele bezoeker aan wanneer deze per boot, bus, fiets of te voet in Kinderdijk arriveert. Dit is de plek waar de lange lijnen uit de polder de dijk raken, maar is ook de plek waar

het water uit de Alblasserwaard al eeuwen uitgeslagen wordt, de bakermat van Kinderdijk. De bezoeker wordt vanaf de huidige (maar wel verplaatste) steiger via een brede looper begeleid naar de voorkamer. Er wordt ruimte voor de (verbouwde) Windkracht 4 gemaakt zodat er plek is voor een warm welkom. Windkracht 4 blijft bestaan en wordt deels aangepast. Dit is een aparte opgave na vaststelling van het bestemmingsplan. Het huidige ticketgebouw aan de Middelkade wordt volledig getransformeerd tot horecagelegenheid met een uitgebreid terras richting entreegebied.

De herinvulling van het Waardhuis Overwaard is een afzonderlijk proces van het Waterschap. De gemeente stemt dit proces wél af zodat het een passend ensemble vormt met het entreegebied. De huidige groepsentree (Stop & Go) wordt verbouwd en uitgebreid met een souvenirwinkel.

Beleving van lange lijnen van het landschap

De lange lijnen van de polder van de Alblasserwaard zijn vanaf de dijk in één oogopslag te lezen. De Middelkade is een waterscheiding en een eeuwenoude lijn die de polder en de dijk verbond met elkaar. De Middelkade wordt opnieuw de centrale as van het werelderfgoed en de haakse verbinding met de dijk wordt hersteld. Langs de kade ervaar je niet alleen de polder maar zie je de molens in het gelid en kan je het watersysteem aflezen.

Hoogwaardige landschappelijke inrichting

Wie vandaag de dag over het terrein loopt zal het opvallen dat delen van het gebied alles behalve Unesco waardig zijn. Met name het gebied van de Nederwaard is sterk verrommeld. Maar ook het gebied rondom de entree en de Middelkade is verrommeld. Met eenduidige en passende landschappelijke middelen wordt het hele gebied hoogwaardig en eenduidig ingericht.

De materialisatie wordt rustig, samenhangend en afgestemd op het erfgoedkarakter. Hiervoor wordt een kwaliteitskader vastgesteld, tegelijk met het bestemmingsplan.

Rust en reuring sturen

Kinderdijk is een compact dorp aan de dijk en heeft een prachtig werelderfgoed. Beiden moeten naast en met elkaar kunnen leven. In het stedenbouwkundig plan is een deel van het programma van het erfgoed verder van het dorp af komen te liggen en meer centraal in het gebied georganiseerd. Ook zal door het ontwerp de huidige drukte bovenaan de dijk afnemen doordat de bezoekers op een vanzelfsprekende manier de dijk over naar de Voorkamer worden geleid. Daar worden ze opgevangen en het gebied in geleid. De verbouwing van Windkracht 4 zorgt daarbij voor overzicht en de

nieuwe aansluiting van de Middelkade op de lekdijk voor een logische routing.

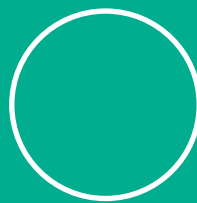
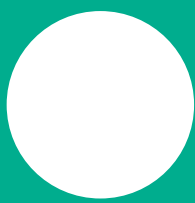
Heldere zonering

Het gebied van het werelderfgoed wordt gezoneerd door de verschillende gebieden sterker te thematiseren. Hiermee zijn bezoekersstromen beter te sturen en te faciliteren. Er worden vier thematische eilanden gedefinieerd met een eigen functie en sfeer: de Voorkamer, het Educatie eiland met de groepsentree, het Rietsnijderseiland en de Middelkade met voorzieningen.

Plek voor het dorp

Het Potterrein wordt ingericht voor en door het dorp. Dit verborgen gebied in de okstel van de Lekdijk wordt verbonden met de kleinschalige, dorpse wereld achter de dorpskerk. Het groen en de padenstructuur worden doorgetrokken tot op het Potterrein. Op het terrein herrinnert een oude scheepsbouwloods aan de geschiedenis. Deze wordt behouden en krijgt opnieuw een functie voor het dorp.

2 De vijf pijlers

2. De 5 pijlers

Als we naar Kinderdijk kijken kunnen we vijf pijlers onderscheiden, die elk met elkaar te maken hebben. Je zou kunnen zeggen dat het in Kinderdijk draait om de mensen die er wonen, de toeristen, het watersysteem met zijn molens, het cultureel erfgoed en het

landschappelijke karakter. In deze paragraaf zijn de pijlers beschreven en vertaald naar ruimtelijke uitgangspunten.

Leefbaar woon- en werkgebied

Het molengebied is een plek voor (molen)bewoners en werkenden. Het is geen afgesloten attractiepark maar een leefgebied met een eigen ziel. Overlast van toeristen belemmert de bewoners in hun leefkwaliteit. Streven is daarom om dit tot een minimum te beperken.

Kinderdijk is nu en in de toekomst een fijn woon- en werkgebied.

Duurzaam toerisme

Kinderdijk is een belangrijk (internationaal) toerisme gebied. Het genereert een belangrijk deel van het inkomen voor het onderhoud van het gebied. Met duurzaam toerisme bedoelen we toerisme dat rekening houdt met de sociale, ecologische, economische, maar ook authentieke waarden van het gebied.

Kinderdijk faciliteert duurzaam toerisme.

Het verhaal van de watermachine

Het ingenieuze systeem van sloten, boezems, molens en moderne gemalen is een dynamisch systeem en houdt al eeuwen de balans tussen nat en droog. Dit unieke verhaal kun je nu en in de toekomst optimaal beleven in Kinderdijk.

Kinderdijk vertelt het verhaal van de watermachine.

Authentiek cultuurhistorisch erfgoed

Het molencomplex in Kinderdijk is onderdeel van het meest bekende Werelderfgoed-verdrag UNESCO. De negentien overgebleven windmolens, samen met de later gemaakte gemalen in het polderlandschap moeten in de authentieke staat bewaard blijven.

Kinderdijk beschermt haar authentieke cultuurhistorische waarden.

Landschappelijk karakter

Erfgoed Kinderdijk bevindt zich grotendeels in een beschermd natuurgebied. Dit ecologisch waardevolle ecosysteem bestaat uit een landschap van veenweidegebied, rietlanden, water en rietmoeras. De natuurwaarden maar ook de bijbehorende ruimtelijke karakteristieken van dit landschap zoals de openheid en de lange strakke lijnen van de verkaveling dienen behouden te blijven.

Kinderdijk is onderdeel van een waardevol ecologisch landschap.

2.1 Leefbaar woon/werkgebied

Kinderdijk is in eerste plaats een plek waar mensen wonen en werken. Door te kiezen voor een leefbare omgeving wordt voorkomen dat hinder, veroorzaakt door toerisme, de overhand krijgt en het functioneren van de leefomgeving te zeer onder druk komt te staan.

Gebruikswaarde

In de deelgebieden waar de toerisme en leefomgeving elkaar raken kan de ruimtelijke vormgeving bijdragen aan een goede overgang. In deelgebieden waar toerisme en het gewone leven worden vermengd is het zaak om met de vormgeving helderheid te scheppen in het gebruik. Kinderen moeten over de de Middelkade naar school kunnen fietsen, molenbewoners hun was buiten kunnen hangen, de rietsnijder moet zijn werk kunnen uitoefenen en last but not least: het waterschap moet zijn taak als waterbeheerder goed kunnen uitvoeren.

Belevingswaarde

Dat de toerist ervaart dat hij of zij te gast is in een levend gebied, hoort bij de authentieke beleving van Kinderdijk. In Het Verhaal van Kinderdijk krijgt de betekenis van de leefomgeving, het dorp en haar bewoners een belangrijke plek. Het doel is door het vertellen van persoonlijke verhalen, het aanbieden van lokale producten en het ontwikkelen van belevingsroutes de leefomgeving en het Unesco erfgoed juist de samenhang tussen beiden te laten zien. Ruimtelijk betekent dit onder andere het zicht op het dorp behouden en verbeteren, de kleinschaligheid in het gebied behouden en de menselijke maat in al haar facetten tonen.

Toekomstwaarde

Kinderdijk – Elshout heeft een beschermd stadsgezicht. In het aanwijzingsbesluit wordt aangegeven dat het doel van de aanwijzing is de karakteristieke, met historische ontwikkeling samenhangende, structuur en ruimtelijke kwaliteit van het gebied te onderkennen. Dit betekent dat nieuwe ontwikkelingen of veranderingen in de ruimtelijke structuur hier geen afbreuk aan mogen doen, maar moeten inspelen op de aanwezige kwaliteiten, daarvan gebruik maken en daarop voortbouwen.

Aspecten

- Relatie tussen de historische dorpsrand (beschermd stadsgezicht) en Werelderfgoed dient te worden behouden;
- Zichtbaar maken van de menselijke verhalen;
- Leefwereld en activiteiten van (molen)bewoners en bedrijvigheid mag ervaarbaar zijn op de erven;
- Overgangen tussen openbaar en privé worden vanzelfsprekend en met aandacht vormgegeven;
- Overgangen tussen werelderfgoed en het woongebied zijn gelaagd en vormen een geleidelijke buffer;
- Waar leefomgeving en toerisme zijn gemengd dient het gebruik voor beiden groepen begrijpelijk en vanzelfsprekend worden vormgegeven.

"Kinderdijk, een levend landschap"

2.2 Duurzaam toerisme

Duurzaam toerisme is toerisme dat rekening houdt met de huidige en toekomstige ecologische, sociale en economische impact. Daarnaast houdt duurzaam toerisme ook rekening met de behoefte van de bezoekers, de lokale bevolking en het milieu. Nog beter is als het toerisme wordt ingezet om duurzame doelen te bereiken en de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren.

Gebruikswaarde

De toeristische activiteiten worden op een duurzame manier ontwikkeld. Duurzaam vervoer naar het gebied toe (boot, elektrische bus of fiets), het aanbieden van duurzame activiteiten in het gebied zelf zoals fietstochten en wandelroutes en het aanbieden van lokale producten waardoor toeristen bijdragen aan het verbeteren van de omgeving. Ook gaat het bij duurzaam toerisme om inclusiviteit: Er dient rekening gehouden te worden met de toegankelijkheid van het gebied, ook voor mensen met een beperking.

Belevingswaarde

Het beleven van het werelderfgoed is meer dan het zien van de molens. De waarde van het erfgoed hangt samen met de context. Door het erfgoed met het dorp en het landschap in verband te brengen wordt bijgedragen aan de belevingswaarde en het begrijpen van de context door de toerist. Dit geldt ook voor de geschiedenis, het heden en de toekomst.

Alle ondersteunende inrichtings elementen die nodig zijn voor toerisme worden terughoudend vormgegeven. Het gaat om het beleven van het erfgoed en niet om het beleven van aan het toerisme gerelateerde (commerciele) activiteiten.

Toekomstwaarde

In Werelderfgoed Kinderdijk is duurzaam toerisme het uitgangspunt. Richtlijn is de Sustainable Development Goals die zijn opgesteld door de VN. Deze 17 duurzame ontwikkelingsdoelen zijn een mondiaal kompas voor uitdagingen waar de wereld voor staat. De toeristische sector is een grote speler bij het behalen van de deze doelen. Kinderdijk streeft er naar een bijdrage te leveren aan de volgende doelen:

- SDG 13: Het terugdringen van de CO2 uitstoot door in te zetten op een duurzame reis;
- SDG 12: Verantwoorde consumptie en productie door het aanbieden van lokale producten;
- SDG 15: Kennis overdacht aan bezoekers én lokale inwoners over dynamisch waterbeheer maar bijvoorbeeld ook ambachtelijke kennis zoals rietsnijden;
- SDG 8: Eerlijke economische groei door lokale werkgelegenheid te faciliteren en ondersteunen;
- SDG 15: Bescherming en herstel van ecosystemen en biodiversiteit.

Aspecten

- Het erfgoed is voor de toeristen goed beleefbaar en wordt in verband gebracht met de context. Denk daarbij aan het zichtbaar maken van het ondernemersverhaal van de gebroeders Pot, de natuur van het veenweidelandschap, het begrijpelijk maken van het huidige bemalingssysteem;
- De reis naar Kinderdijk is met duurzaam vervoer;
- De ontvangst in het gebied is voor iedereen geschikt en de routes er naar toe zijn veilig;
- Educatie is inclusief; voor diverse doelgroepen;
- Ondersteunende inrichting en bebouwing zijn terughoudend in vorm en materialisering;

"CO² uitstoot beperken en lokale producten gebruiken"

- Duurzaam gebiedsbeheer en duurzame exploitatie; het voorkomen van afval door bijvoorbeeld gescheiden inzameling en inname van flesjes en blikjes met statiegeld;
- Materialen die gebruikt worden zijn duurzaam en gemakkelijk te hergebruiken;
- Gebruik bij voorkeur lokale producten en bouwmaterialen.

2.3 Authentiek cultuurhistorisch erfgoed

Kinderdijk heeft in 1997 UNESCO werelderfgoed status gekregen. Dit betekent dat de authentieke cultuurhistorische waarden van dit landschap bewaard moeten blijven. Het gaat daarbij juist ook om de onderlinge samenhang in het systeem van watergangen, dijken, sluizen en molens en gemalen. De omschrijving/ inschrijving in Unesco register van de OUV's geeft ook veel handvatten over de ruimtelijke kwaliteit en waarden in het gebied.

Ook hebben de unieke waarden van het boezemstelsel en de molens geleid tot aanwijzing van het gebied als beschermd stads- en dorpsgezicht. De karakteristieke met de historische ontwikkeling samenhangende structuur en ruimtelijke kwaliteit van het gebied zijn van zwaarwegend belang bij de verdere ontwikkeling.

Gebruikswaarde

Nieuwe ontwikkelingen moeten plaats vinden vanuit de kracht van de historische setting/ ruimtelijke ordening van een gebied, om het daarmee goed in te bedden in de Unesco waarde. Voordat ingrepen worden gedaan in gebouwen maar ook in ensembles en landschapselementen is waardestellend onderzoek noodzakelijk.

Belevingswaarde

De belevingswaarde van het 18e eeuwse Hollands landschap vraagt om een zekere mate van openheid in de omgeving en rust aan de horizon. Vanuit dit kwaliteitskader wordt (opnieuw) meegegeven dat ontwikkelingen in de ruime omgeving mede beoordeeld worden op hun effect op de beleving van de openheid en de horizon van werelderfgoed Kinderdijk.

Het is een authentiek stukje erfgoed met een eigen verhaal. Het is een sterk staaltje unieke Nederlandse techniek. Het gebied heeft daarom nog een typische uitstraling waarin een na-middeleeuws stukje geschiedenis nog te lezen is in het landschap. Dit authentieke cultuurhistorische erfgoed is maximaal beleefbaar.

Toekomstwaarde

Het is uitgangspunt dat dit authentieke stukje erfgoed bewaard blijft zoals omschreven volgens het Unesco werelderfgoed. Met de ontwikkeling van het gebied mag de bebouwing niet afleiden van de molens en een rustig beeld leveren. Het landschap moet zuiver blijven en zoveel mogelijk gespaard zijn van objecten die verstoren.

Aspecten

- Nieuwe ontwikkelingen vinden plaats vanuit de kracht van de historische setting/ ruimtelijke ordening;
- De OUV's van het gebied en het erfgoedbeleid is leidend;
- Waardestellend onderzoek vormt de onderlegger van ruimtelijke ingrepen;
- Nieuwbouw mag niet afleiden van het erfgoed, is over het algemeen terughoudend vormgegeven, ondersteunt het authentieke verhaal en is altijd van zeer hoge kwaliteit;
- Het landschap moet zuiver blijven en zoveel mogelijk gespaard blijven van niet- authentieke objecten die verstoren.

"Een uitzonderlijk door mensen
gemaakt landschap en dat al
bijna 1000 jaar"

2.4 Het verhaal van de watermachine

Gebruikswaarde

Het Kinderdijk- Elshout molennetwerk is een extreem ingenieus hydraulisch systeem dat tot op de dag van vandaag functioneert. Het huidige bemalingssysteem is essentieel voor het droog houden van de polders in de Alblasserwaard. Ruimtelijke ingrepen in het gebied mogen het functioneren van het systeem niet in de weg zitten.

Belevingswaarde

Het verhaal van Kinderdijk is typisch voor Nederland en uniek in de wereld. Het is één van de grootste en best bewaarde stukken erfgoed. Het verhaal van de watermachine is niet overal even zichtbaar. Terwijl dit wel het belangrijkste doel is voor de toeristen van Kinderdijk. Doel is dus het verhaal van de watermachine te versterken en maximaal zichtbaar maken. Een 'leesbaar' landschap van water én land: herkenbaar houden van hoogteverschillen en peilen, van alle objecten die meedoen in het functioneren van het systeem. Ook het zichtbaar maken van het werk van de beheerders draagt bij aan de beleving van het gebied. Zo is informatievoorziening over onderhoud of reparatie ook onderdeel van de beleving en hier dient aandacht aan te worden gegeven gedurende eventuele werkzaamheden in het gebied. De watermachine is een complex systeem dat goede informatievoorziening behoeft voor alle doelgroepen.

Toekomstwaarde

Het watersysteem is geen statisch gegeven. De visie hoe in Nederland om te gaan met klimaatverandering en de nieuwe dreiging van water is ook relevant voor de ontwikkeling van Kinderdijk. De overtuiging dat het het land droog dient te worden gehouden met machines is aan verandering onderhevig. De

veranderende visie heeft ook invloed op Kinderdijk. Sterker: juist Kinderdijk als internationaal voorbeeld van een extreem ingenieus hydraulisch systeem en daarmee van de innovatieve kracht van Nederland zou voorop kunnen lopen in het vinden een nieuwe balans.

Aspecten:

- Watersysteem zichtbaar maken en houden;
- Goede informatievoorziening die niet alleen de machine maar ook de verschillende tijdslagen laat zien;
- Het is een werkgebied: er mag zichtbaar gewerkt worden;
- Werkzaamheden en beheer zijn onderdeel van het verhaal en dienen als dat mogelijk is beleefbaar worden gemaakt voor bezoeker. Dit vraagt een bijzondere afstemming tussen Swek en waterschap over de wijze waarop dat kan;
- Innoveren in het kader van de uitdagingen van de toekomst zoals klimaatverandering en dit beleefbaar maken. Het is geen statisch landschap maar een beweeglijk landschap;

"Het beleefbare verhaal van
de Nederlandse ingenieurs-
kunst."

2.5 Landschappelijk karakter

Gebruikswaarde

Kinderdijk is onderdeel van een typisch veenweide polderlandschap met lange lijnen (voor de afwatering). Het maakt deel uit van de Alblasserwaard, is Natura 2000-gebied en daarmee ecologisch beschermd. Kinderdijk ligt ook aan de Lek: Bij de Lekdijk komen rivierlandschap en veenweidelandschap samen.

Belevingswaarde

In het landschap is het water de verbindende schakel op alle schaalniveaus. Het water in al zijn facetten beleefbaar houden is essentieel. Dit betekent bijvoorbeeld niet zomaar steigers toevoegen. Boezems zijn maximaal beleefbaar en bestaan uit open water, riet- en zeggemoerasen, ruigten, grienden, struwelen en boezemkaden. Het landschap lijkt vlak maar juist de ervaring van de hoogteopbouw van het landschap met verschillende polderpeilen, waterpeilen, dijken en kades draagt bij aan het begrijpen van het zo typische en in de wereld unieke landschap.

Toekomstwaarde

De identiteit van het landschap moet behouden blijven zowel vanuit landschappelijk, ecologisch en cultuurhistorisch oogpunt. Uitgangspunten hier zijn het doortrekken van de lange lijnen, gebruik van polder 'groen', water, zo veel mogelijk openheid (geen obstakels) en een groen karakter.

Het toeristisch gebied van Kinderdijk is een overgangsgebied tussen dit beschermde landschap en de 'bewoonde wereld'. In lijn met de visie en de zuiverheid van het landschap is het wenselijk dit typische polderlandschap verder door te trekken het toeristisch gebied in. Zodat er een sterkere buffer ontstaat tussen woongebied en polderlandschap en een

zuiverder en eenduidig beeld ontstaat waar de molens ingebed staan.

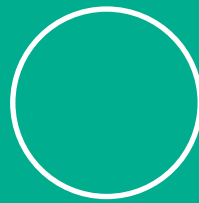
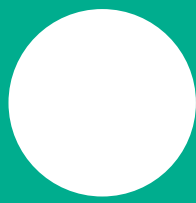
Aspecten:

- Behoud van de maat en schaal van de polder (openhouden, niet verdichten of verrommelen);
- Behoud en versterking van de lange lijnen (kades, watergangen) met de Middeldijk als centrale as;
- Contrast binnendijs en buitendijs versterken bijvoorbeeld door lange polderlijnen tot aan de dijk door te zetten;
- Hoogteverschillen markant houden bijvoorbeeld de leesbaarheid van het dijklichaam;
- Behoud en versterking van het contrast tussen de kleinere schaal van het dorpslandschap en het open polderlandschap;
- Versterken van de biodiversiteit als "aanvulling" en voortzetting van het Natura 2000 landschap rondom;
- Natuurwaarden worden geborgen;
- Meer meebewegen met het landschap en de toekomstige wateropgaves, verder vernatten van het gebied;
- Bij ingrepen in het landschap is het goed functioneren van het watersysteem de eerste prioriteit (bijvoorbeeld ten aanzien van keuze van oeverplanting in de watergang naar het gemaal);
- verharding zo veel mogelijk beperken;
- Toepassen van streekeigen groen;
- Versterking van de biodiversiteit als ondersteuning van de natuurwaarden van het gebied;
- Ingrepen in de maaiveldinrichting moeten langs het kwaliteitsteam.
- Storende elementen zoals hekken, losse bebording en obstakels worden zoveel mogelijk verwijderd om verrommeling te voorkomen.

"Een typisch veenweidelandschap
met lange lijnen"

3 Bouwstenen

“Voorzichtig zijn met toevoegen
en verwijderen”

SOUW

3. Bouwstenen

Bouwstenen zijn letterlijk de elementen waarmee het gebied wordt ingericht en opgebouwd: Beplanting, verharding, bebouwing en inrichtingselementen. In de volgende paragrafen wordt in tekst en beeld ingegaan op de 'do's en dont's' bij het toepassen van de bouwstenen in het gebied.

In de stedenbouwkundige visie is als één van de opgaves geformuleerd: "Het zo zuiver mogelijk maken van de molens en het landschap waarin zij staan". Belangrijk is dat het landschap dus leesbaar blijft en niet verrommeld en dat toevoegingen altijd ondergeschikt zijn aan de molens en het watersysteem. Dit betekent iets voor de wijze waarop om moet worden gegaan met de ondersteunende elementen of de 'bouwstenen' waar het gebied uit bestaat, mee wordt opgebouwd en wordt vormgegeven. Een paaltje of bord is snel geplaatst, maar voor Kinderdijk geldt dat voor elk element dat wordt toegevoegd of wordt gewijzigd de vraag moet worden gesteld of dit nodig is en zo ja op welke wijze er mee om moet worden gegaan. Hetzelfde geldt voor het plaatsen van een boom, het aanleggen van een pad of terras en, vanzelfsprekend, voor het toevoegen van bebouwing: of het nu gaat om een schuurtje of ontvangstgebouw. In zijn algemeenheid geldt *'less is more'*. Als je niet weet hoe of wat dan is niets doen de beste optie. Ook het verwijderen van elementen kan niet zomaar gebeuren. Het kan zijn dat een onbeduidend schuurtje, onderdeel is van het verhaal van Kinderdijk. Dit zal dus eerst cultuurhistorisch moeten worden onderzocht.

Natuurinclusiviteit in de gebouwde omgeving wordt vaak gezien als een extraatje: mensen worden er gelukkiger van als er natuur in de buurt van hun leefomgeving is. Maar natuur en met name biodiversiteit is van levensbelang. Het houdt de natuurlijke processen in stand die de mensheid nodig heeft om te kunnen overleven. De doelstelling is dat elke ingreep in het entreegebied, op welke wijze dan ook, bijdraagt aan natuurinclusiviteit. In de laatste paragraaf worden hiervoor handvatten aangereikt.

beplanting

bebouwing

verharding

inrichtingselementen

3.1 Beplanting

Gebruik van bomen, struiken en onderbegroeiing is passend in het grotere plaatje; het ecosysteem van het lokale polderlandschap. Het gebruik van inheemse soorten is er op gericht dit typische ecosysteem te versterken en de biodiversiteit in het gebied te vergroten. Ook het natuurbeheerplan is daarop gericht. Op de volgende pagina is een soortenlijst opgenomen.

In de stedenbouwkundige visie wordt het polderlandschap zo ver mogelijk door getrokken in het gebied dus wordt ook de beplantingsstructuur van de polder doorgezet. Uitzonderingen zijn de Lekdijk en de Voorkamer. Hier worden ingrediënten gebruikt die bij respectievelijk het dijklandschap en het dorpslandschap passen.

Bij beplanting moet rekening worden gehouden met de waterkerende functie van de dijken. De Keur van het waterschap en het beheer en onderhoudsplan waterkeringen is leidend bij de keuzes ten aanzien van beplanting.

Bomen

Lekdijk

De Lekdijk heeft een primaire waterkerende functie. Daarom gelden er ten aanzien van beplanting specifieke regels: zo zijn bomen niet toegestaan.

In de buurt van de Lekdijk (dorpszone):

- fruitbomen (bijv appel- of perenbomen hoogstam);
- landschappelijk, past in het geheel;
- passend bij typische bomen van het dorp;
- volgens cultuurhistorisch gebruik.

Polderlandschap:

Knotwilgen of elzen in rijen op (on)regelmatige afstand als afscherming van gebouwen of om zichtlijnen te benadrukken. Let op dat openheid en zichtlijnen gewaarborgd blijven. Het zicht op de molens is van belang. Groene begrenzing van de molenverven is maatwerk en wordt afgestemd met de molenaars.

Struiken

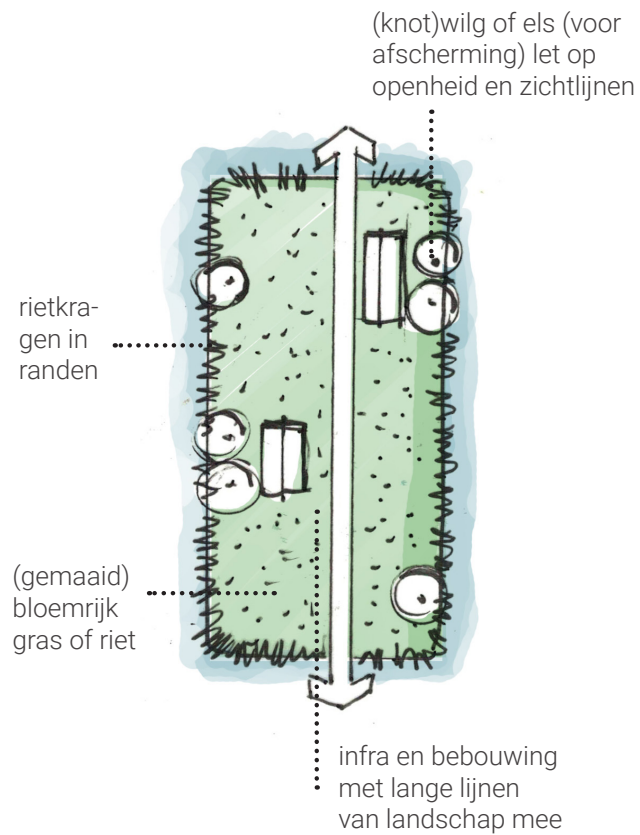
Struiken worden in principe niet toegepast in het gebied. Om af te schermen is het mogelijk gebiedseigen beplanting zoals elzenhagen toe te passen.

Onderbegroeiing

Bloemrijk grasland; 1 of 2 keer per jaar maaien (en afvoeren). Alleen op plekken voor functioneel gebruik of bij zichtlijnen wordt er wekelijks gemaaid.

Oevers

De oevers zijn begroeid met riet, dit past binnen het polderlandschap. Eenmaal per jaar wordt het riet gemaaid (en verwerkt op het rietsnijdereiland). Binnen het toeristisch molengebied kunnen de lijnen haaks op de kade vrij blijven van riet, zodat de watermachine beter beleefbaar wordt. Dat wil zeggen, het is zichtbaar hoe het water stroomt. Door gefaseerd te maaien ontstaan op vanzelfsprekende wijze doorkijkjes naar het water wat bijdraagt aan de beleving.

Vormgevingsprincipe eiland

Soorten

Bomen

Knotwilg
gewone lijsterbes
zachte berk
zwarte els
wilde appel
tweestijlige meidoorn

Klimmers

wilde hop
kamperfoelie

Heesters

egelantier
hazelaar
gelderse roos
gewone vlier
krent
rode kornoelje
sleedoorn
struikwilgen
veldesdoorn
vuilboom
wilde liguster

Riet langs de oevers, deze wordt in het najaar gemaaid, het ruimtelijk effect is groot

Knotwilgen en Elzen houden van natte voeten en zijn dan ook typisch de soorten die horen in het polderlandschap

3.2 Verharding

Verharding is van voldoende maat om veilig en comfortabel van A naar B te komen. Maar er dient geen overbodige verharding te zijn in het kader van het ecologisch landschappelijke (en duurzame) karakter. Er zit een duidelijke hiërarchie in de verharding.

Op de dijk

Hier is de verharding functioneel en intensief. Materiaal bestaat uit asfalt of kasseien. Hetgeen nu ook al gebruikt wordt op de dijk en in de buurt.

Hoofdroute

De hoofdroute (van Lekdijk, langs Windkracht 4, over de Middelkade tot en met het bezoekerscentrum) wordt in afwijkend materiaal/kleurstelling uitgevoerd

Middelkade (buiten de hoofdroute)

Hier is het gebruik intensief. Hier wordt afgestrooid

asfalt toegepast met een kleurstelling/materiaal dat past binnen het landschappelijk karakter. Kleur is afhankelijk van het gebruik maar altijd terughoudend.

Pleinen

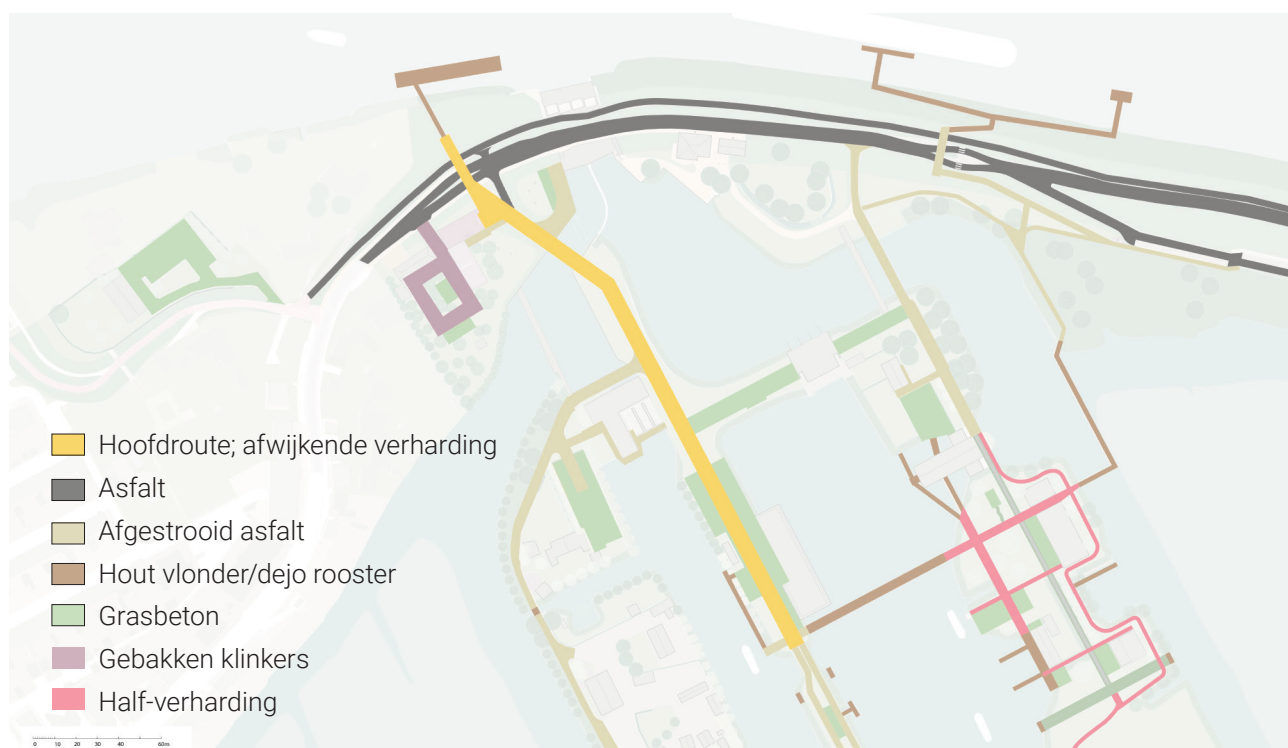
De kleinschalige verblijfsplekken hebben een verharding van gebakken stenen. Deze zijn slijtvast en passend bij de cultuurhistorische context.

Ondergeschikte paden

Op ondergeschikte paden wordt halfverharding toegepast. Functionele paden voor logistiek krijgen grasbeton.

Bij het water

Hier worden vlonders of houten vloerdelen of dejo roosters toegepast.

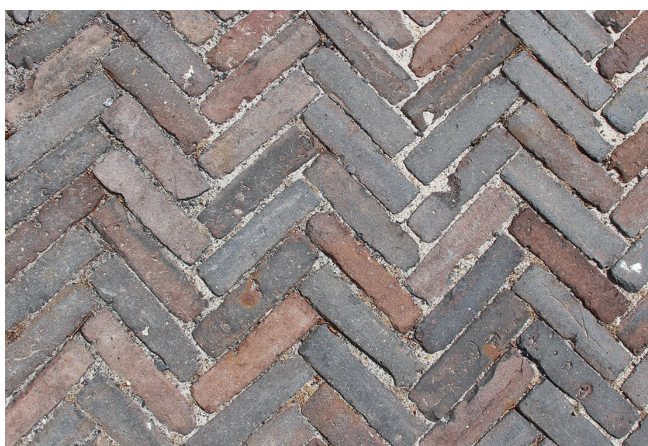

Asfalt op de Lekdijk

Afgestrooid asfalt in het gebied

Oud gebakken klinkers achter Buena Vista

Halfverharding op ondergeschikte paden

Grasbeton voor parkeren of verbreding rijstroken

Vlonder

3.3 Bebouwing

Gebouwen met erfgoedstatus blijven behouden en dienen waar nodig versterkt/opgeknapt te worden in hun oorspronkelijk staat. Ook de directe omgeving van de bebouwing wordt meegenomen zodat de gebouwen geen losgezongen objecten zijn maar hun plek en functioneren in het geheel begrepen kan worden.

De bebouwing die deel uitmaakt van het erfgoed staat centraal. Alle gebouwen die ondersteunend zijn of geen functie hebben in het verhaal van Kinderdijk dienen ondergeschikt te worden vormgegeven. Of niet te worden gebouwd! Ook voor ondersteunende bebouwing geldt: Less is more.

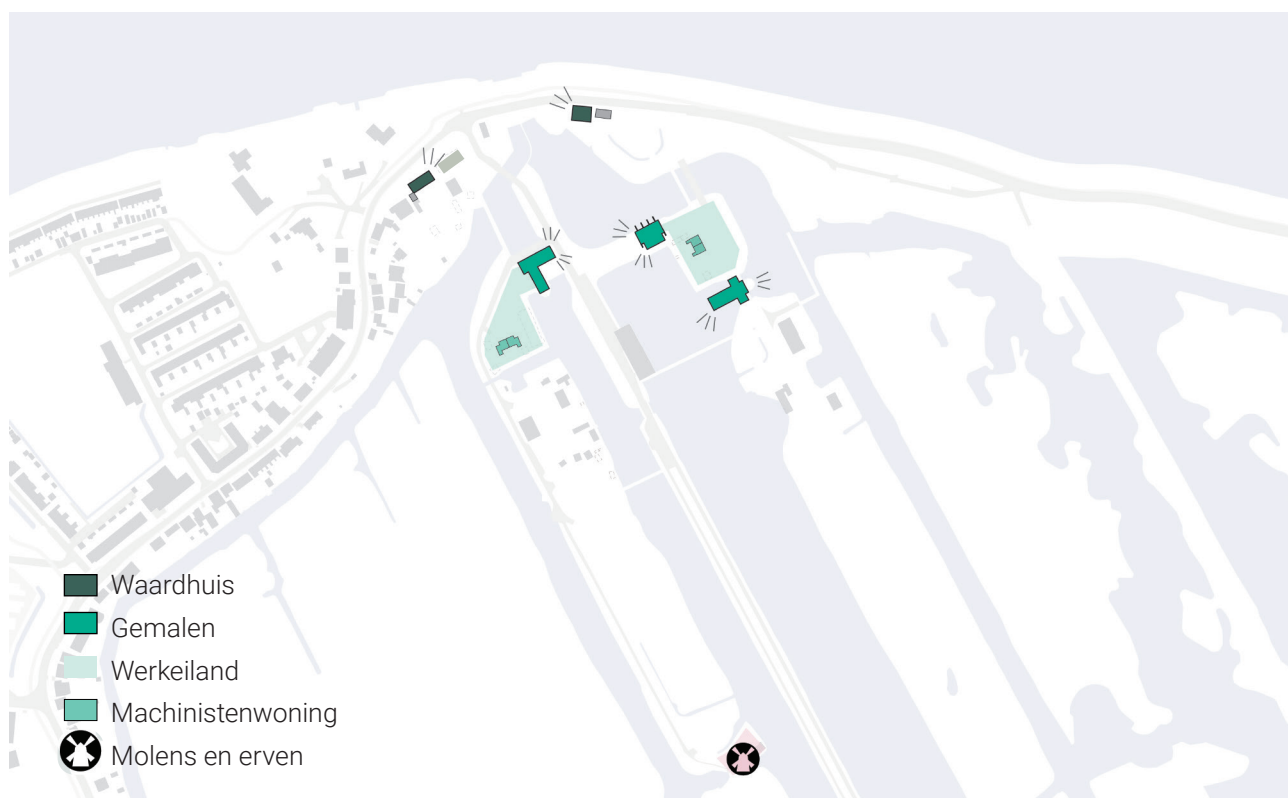
Aanpassingen van gebouwen of verwijdering van bijvoorbeeld schuurtjes gebeurt niet zomaar. Cultuur-historisch onderzoek is een vaste stap in het proces. Voorstellen worden niet alleen beoordeeld door het kwaliteitsteam maar ook door de RCE.

Gebouwen met erfgoedstatus

In de gebiedsvisie Kinderdijk (dd nov 2013) wordt in het hoofdstuk beeldkwaliteit (H5) ingegaan op gebouwen met erfgoedstatus. Voor de omgang met deze gebouwen en de directe omgeving wordt verwezen naar dit hoofdstuk en toelichting op de historie in bijlage 1 en de analyse van een molenerf in bijlage 3.

Molenerven

De gecombineerde functie van de molen als gemaal en woning is beleefbaar op het erf. Hierdoor zijn er op het erf bijgebouwen aanwezig zoals schuren, bakhuusjes, stookhuisjes, kippenhokken en zijn delen ingericht als moestuin of boomgaard. Voor eventuele toekomstige (ver)bouw is er beperkte catalogus van materialen en kleuren. Per erf dient eenheid in kleurgebruik te zijn.

gebouwen die onder erfgoed vallen. v.l.r: Wisboomgemaal, Waardhuis Overwaard

gebouwen die onder erfgoed vallen. v.l.r: Werkschuur Potterrein en Molenerf

Gemalen

De moderne gemalen vormen een onderdeel van het werelderfgoed. Opvallend is dat het mechaniek en daarmee de werking zichtbaar is gemaakt.

De zichtbaarheid van de vijzels en motoren dient te worden behouden en waar mogelijk verbeterd.

De inrichting direct rondom de gemalen komt primair voort uit waterstaatkundige eisen, daarbij past een utilitaire en strakke vormgeving. De machinistenwoningen horen bij de gemalen en maken deel uit van deze omgeving.

Waardhuizen

Bij de uitwatering aan de lekdijk werden ook de 'hoofdkantoren' van de waterschappen gevestigd: de waardhuizen. De waardhuizen zijn meerdere malen verbouwd. Bij aanpak van deze gebouwen, dient een waardestellend onderzoek worden gedaan.

Nieuwbouw

In de huidige situatie komen twee typen nieuwe gebouwen voor:

- 1) gebouwen met een representatieve functie
- 2) ondersteunende gebouwen en of bijgebouwen

De kracht van deze gebouwen komt voort uit het ingetogen karakter, gebouwd met eerlijke en duurzame materialen en een zeer goede detaillering. Voor de bijgebouwen heeft dit een meer ambachtelijk karakter en voor de representatieve gebouwen wordt een moderne innovatieve en technisch vernuftige uitstraling beoogd.

Alle gebouwen, worden door het onafhankelijk kwaliteitsteam beoordeeld. Alle ontwerpen worden voorzien van een goed onderbouwde motivatie voor de inpassing waarbij een analyse van de plek de basis voor vormt.

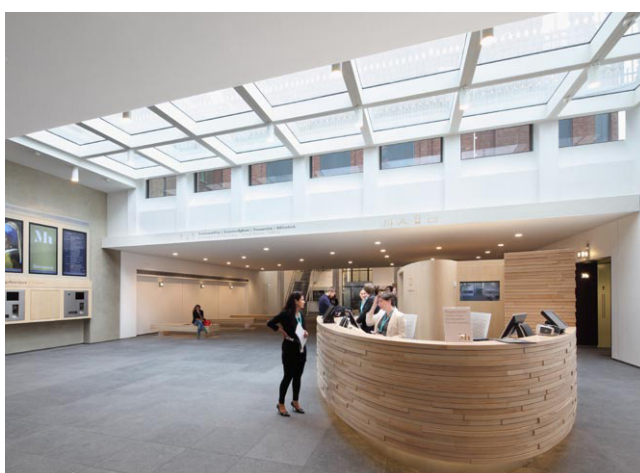
Gebouwen met een representatieve functie

De gebouwen met een representatieve functie zijn het huidige bezoekerscentrum en het bestaande ontvangstgebouw. Het huidige bezoekerscentrum heeft een moderne en transparante uitstraling. Windkracht 4 blijft het ontvangstgebouw maar wordt verbouwd. De bestaande gebouwen (Molenstraat 232 en 234) worden een mobiliteitshub en worden aan Windkracht 4 gekoppeld. De gebouwen maken gebruik van een moderne beeldtaal met materialen passend bij de architectuur in het gebied (zwart/donker hout).

Kernwoorden beeldkwaliteit zijn:

- Geen nieuwe sta in de weg;
- Gebouw gaat op in het landschap;
- Transparantie: openheid van binnen naar buiten;
- Lichte vormgeving: subtiele constructie;
- Innovatief, technisch vernuftig;
- Hoogwaardig en ingetogen;

“Hoogwaardige detaillering tot en met het interieur”

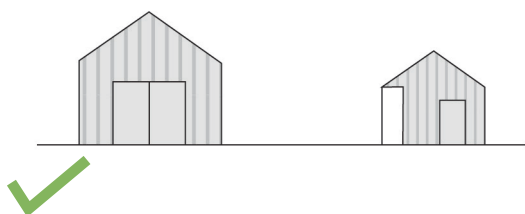
- Natuurinclusief en duurzame materialisatie;
- Hoogste niveau van beeldkwaliteit, architectonische parel.

Ondersteunende gebouwen/ bijgebouwen

De overige gebouwen zijn op een andere manier terughoudend. Ze stralen de ambachtelijkheid uit van schuren in een dorp en zijn meestal van hout en donker of zwart van kleur. Ze schreeuwen niet om aandacht maar voegen zich op sobere wijze in het landschap.

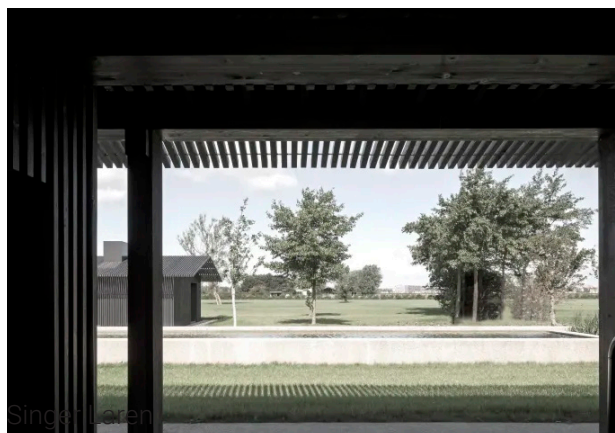
kernwoorden beeldkwaliteit zijn:

- Eenvoudige vorm met een kap;
- Eigentijdse vormgeving, niet historiserend;
- Terughoudend van kleur (zwart);
- Zorgvuldig gedetailleerd;
- Natuurlijke materialen;
- Gebouwen vormen één familie.

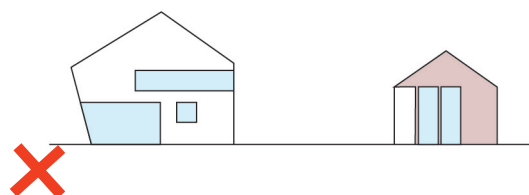

Bijgebouwen zijn vormgegeven als één familie

“Binnen en buiten maximaal verbonden”

“Donkere schuurvormige gebouwen die weinig aandacht vragen en een ambachtelijke uitstraling hebben.”

3.4 Inrichtingselementen

Belangrijk is dat het landschap leesbaar en zuiver blijft en dat toevoegingen altijd ondergeschikt zijn aan de molens en het watersysteem. De diverse inrichtingselementen geven vaak al snel een rommelig beeld. Daarom is het belangrijk dat deze in Kinderdijk beperkt blijven én als één familie vormgegeven worden; passend bij elkaar en passend in het landschap. Inrichtingselementen worden bij elkaar geclusterd. Begrippen zijn: robuust, natuurlijk, duurzaam, sober. Met materialen van hout en staal.

Verlichting

Verlichting tot een minimum beperken. We zitten immers in Natura 2000-gebied waar licht hinderlijk is voor dieren. Een donker gebied past ook bij het ecologisch/landschappelijke karakter. Het gaat hier dus alleen om functioneel licht vanuit de bebouwing. Verlichting wordt nooit gericht naar het natuurgebied toe.

In het kader van het bestemmingsplan is bovendien onderzoek gedaan naar mogelijke effecten van geluid (natuurtoets).

Banken

Banken komen in twee smaken en worden vormgegeven als één familie. 'keep it simple' is de regel. De banken benadrukken de rechte lijn van het landschap en worden zo onderdeel ervan.

Afvalbakken, palen, fietsbeugels, informatiezuilen

Overige elementen zijn eenzelfde familie in een zwarte/grijze uitstraling. Een subtiele toevoeging in het landschap met een eenvoudige vormgeving, als één familie.

Strakke inrichtingselementen passend in de lange lijnen van het landschap (voorbeelden van Grijsen)

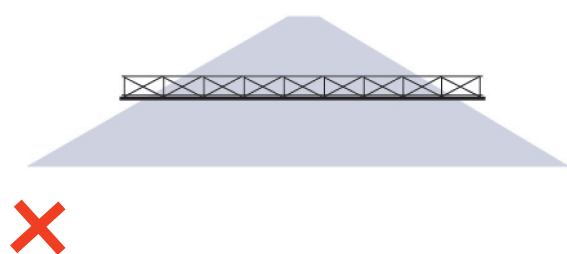
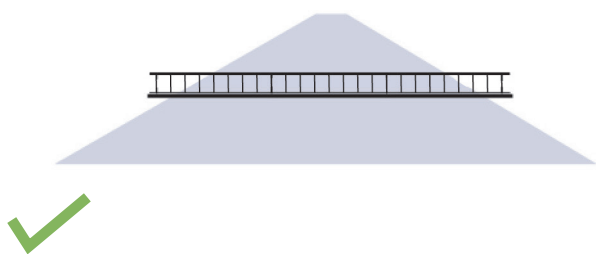
Bruggen

Bruggen zijn eenvoudig en rank met een dek van hout of dejo roosters. Banken plaatsen op strategische plekken waar ze geen hinder hebben van de weidsheid van het landschap, maar wel op een plek waar het landschap ervaren wordt.

Hekken

Hekken zijn eenvoudige subtiële horizontale lijnen in het landschap, zonder de achtergrond te verstoren. Ze worden vormgegeven als één familie volgens de nieuwste brug; verzinkt staal. Er dient wel rekening te worden gehouden met (kinder)veiligheid.

Hekken en bruggen zijn transparant en rank met subtiële horizontale lijnen, geen kruisende en of versturende elementen.

3.5 Natuurinclusief bouwen

Natuurinclusief

Natuur inclusief betekend meer dan alleen het toevoegen van elementen zoals nestkasten en insectenhôtels om het leefklimaat voor vogels, vleermuizen en insecten te verbeteren. Het gaat om de juiste materiaal keuze en het gaat om het creëren van een geheel habitat. Kinderdijk kan voor verschillende soorten (bijvoorbeeld snor, purperreiger, poseleinhoen, zwarte stern, krakeend, smient en slobbeend) een thuis zijn. Voor soortkeuzen is afstemming met een ecooloog nodig. Belangrijk bij het maken van een habitat zijn de 6V's:

Verbinding - de soort kán er komen

Het gaat om verbindingen met de omgeving bijvoorbeeld langs het water (blauwe verbindingen) verbindingen met Natura 2000 gebied (groene verbindingen), verbindingen in de bodem (bruine verbindingen) en onverlichte verbindingen (zwarte verbindingen). Om goede verbindingen te maken is het belangrijk om de verharding te minimaliseren.

Voedsel - de soort wil er komen

Belangrijk is dat er jaarrond voldoende voedsel beschikbaar is voor de soort. Het bodemleven leeft van plantenresten, wortelsappen en dode organismen. Planten hebben voldoende organisch materiaal nodig. Dieren eten bladeren, bessen, noten, vruchten, insecten, paddenstoelen en elkaar.

Verblijf - de soort wil er blijven

Rust- en slaapplekken zijn van doorslaggevend belang. Sommige soorten houden een winterslaap die ze verstoringvrij willen doorbrengen.

Veiligheid - de soort voelt zich er veilig

Om een gebied te bereiken en er voedsel te vinden hebben dieren beschutting nodig.

Voortplanting - de soort wil zich er vermenigvuldigen
Sommige soorten gebruiken de verblijfsplek als nest of kraamkamer. Andere soorten planten zich elders voort om daarna weer terug te komen.

Variatie - veel soorten voelen zich er thuis

Deze V is het allerbelangrijkst. In Kinderdijk worden duidelijke intensieve en extensieve zones afgewisseld. Dit maakt dat er verschillende soorten organismen kunnen gedijen. In de toekomst kunnen diversiteit in natte en droge milieus, tussen zon en schaduw plekken, ruwe en vlakke oppervlakten, bouwhoogtes en -vormen versterkt worden om de biodiversiteit te bevorderen. Dit alles zonder de pijlers uit het oog te verliezen. Daarnaast kan de aanplant van veel diverse inheemse beplanting met onder andere vruchtdragende en insectenvriendelijke soorten een bijdrage leveren aan een natuur inclusief Kinderdijk.

Ook voor elementen die toe worden gevoegd voor het stimuleren van de biodiversiteit geldt dat deze ondergeschikt zijn aan het verhaal van Kinderdijk.

"In het gehele gebied wordt
natuurinclusief gebouwd "

Nestkasten opgenomen als onderdeel van de architectuur

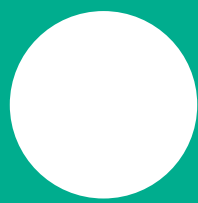

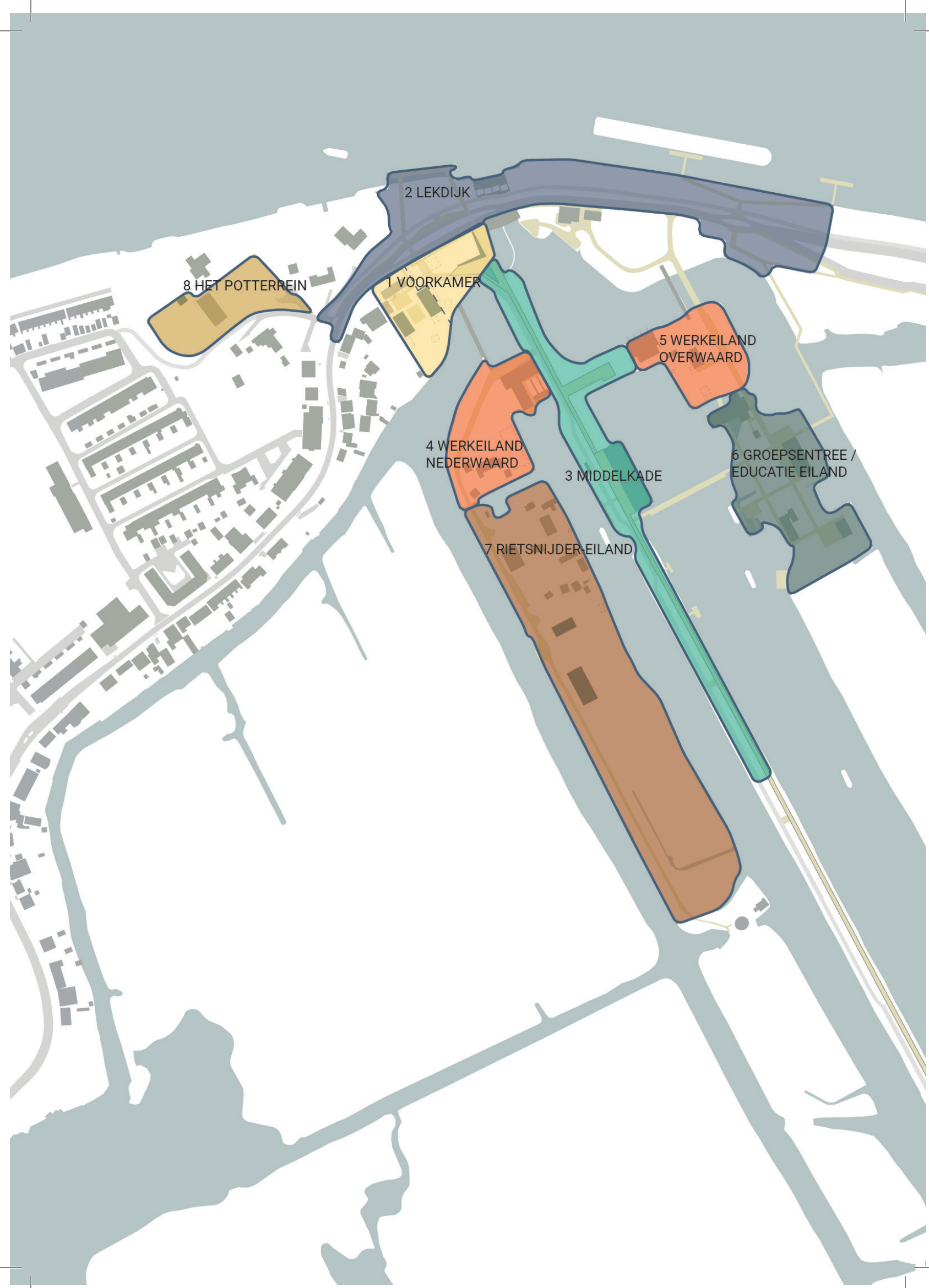
Vruchtdragende en insectenvriendelijke soorten

Blauwe groene bruine en zwarte verbindingen

4 Sturen per deelgebied

2 LEKDIJK

8 HET POTTERREIN

1 VOORKAMER

5 WERKEILAND
OVERWAARD

4 WERKEILAND
NEDERWAARD

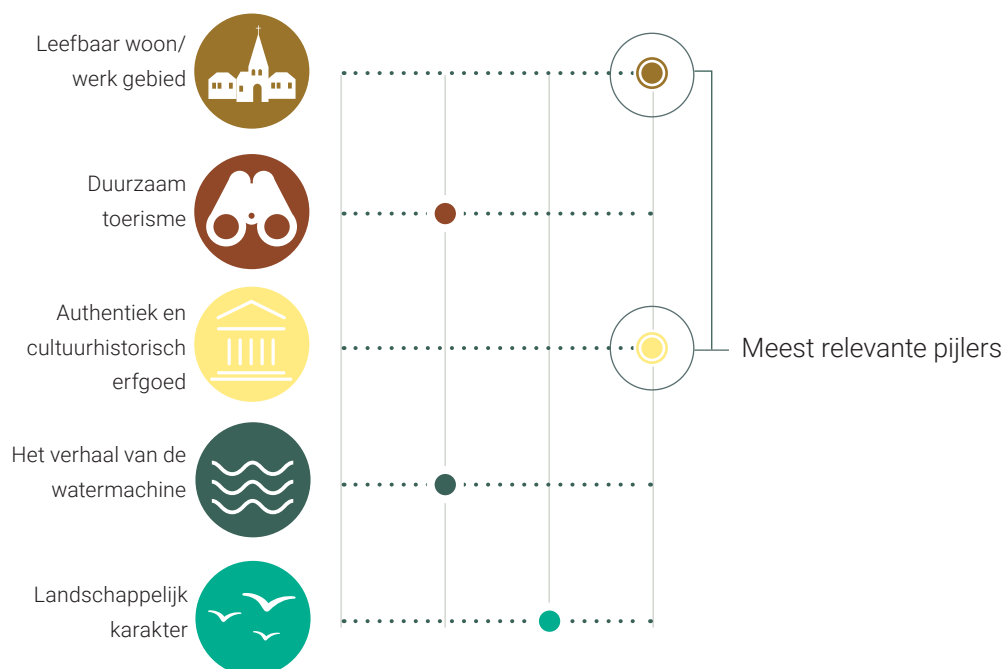
3 MIDDELKADE

6 GROEPSENTREE /
EDUCATIE EILAND

7 RIETSNIJDER EILAND

Focus per deelgebied

In dit deel wordt specifiek ingegaan op de verschillende deelgebieden. Voor elk deelgebied wordt aangegeven welke richtlijnen belangrijk zijn en waar rekening mee moet worden gehouden bij het ruimtelijk ontwerp. Deze richtlijnen voor het ontwerp zijn beschreven per pijler en dus thematisch gegroepeerd.

Voorbeeld van prioritering per deelgebied

4.1 De voorkamer Waardhuis ensemble

De voorkamer bestaat uit twee delen het waardhuis ensemble en de ontvangstzone. Beide kennen een andere focus en inrichtingsprincipes.

Doel Waardhuis ensemble

- Het waardhuis Nederwaard als markant historisch gebouw behouden en versterken waarbij het het gebouw, het terrein en de bijgebouwen een samenhangend ensemble wordt.
- De achterliggende bijgebouwen worden zoveel mogelijk **aangepast of getransformeerd**.

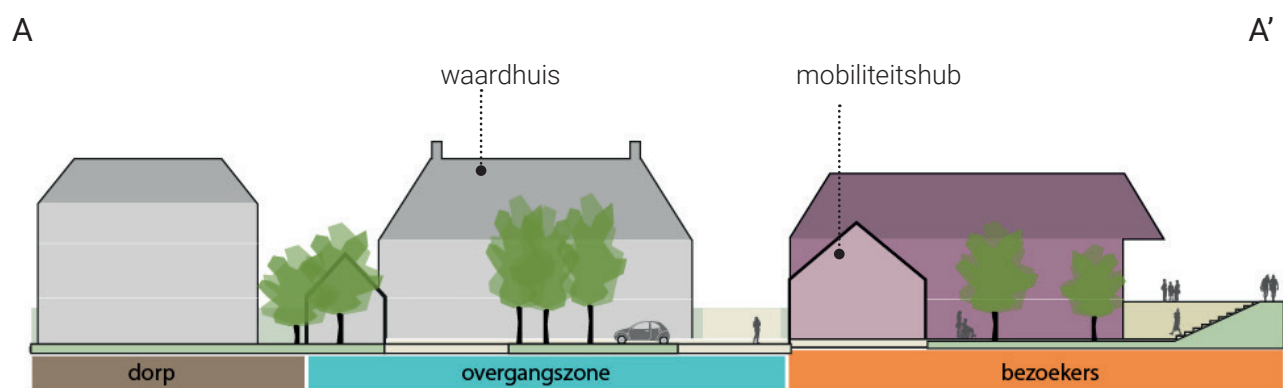

● Leefbaar woon/werk gebied:

- Het waardhuis Nederwaard **verliest** zijn horecafunctie.
- Het waardhuis ensemble is de verbindingszone tussen dorp en werelderfgoed maar werkt ook als visuele en geluidsbuffer naar het dorp toe.
- Het terrein is zoveel mogelijk groen ingericht ook met respect voor de privacy en rust van de bewoners van de woningen naast. Onnodige bijgebouwen worden verwijderd.
- De twee woningen aan de entree (Molenstraat 232 en 234) blijven in principe gehandhaafd, met een transformatie en uitbreiding naar een ge-mengde bestemming (mobiliteitshub). Alleen als later blijkt dat vervanging verstandiger is, zullen ze worden gesloopt. Deze gebouw(en) worden ondergeschikt aan het Waardhuis vormgegeven en krijgen een beeldtaal behorende bij het ensemble. Er is een duidelijke toegang van en naar het binnenterrein.
- Het binnenterrein heeft meerdere parkeerplaatsen waaronder enkele MIVA's.

● Duurzaam toerisme

- De buitenruimte wordt hoogwaardig ontworpen en ingericht. Het terrein is klimaat bestendig en zo groen mogelijk.
- De overgang van openbaar naar privé is onderdeel van het tuinontwerp. Eventuele hekwerken zijn subtiel vormgeven (geen standaard hekwerken) en zijn aan de tuinzijde gecombineerd met groen.
- Ontspannen verblijven staat voorop: kwaliteit gaat voor kwantiteit.

● **Authentiek en cultuurhistorisch erfgoed:**

Waardhuis Nederwaard is een monument en zijn het authentiek beeld aan de dijk moet gerespecteerd worden, herstelt worden en leesbaar blijven.

- Zowel de voorzijde als de zijkant van het waardhuis zijn straks zichtbaar;
- De verbinding tussen de dijk en het gebouw en het hoogteverschil van de dijk moet hersteld (zichtbaar gemaakt) worden;
- Meubiliair en dergelijke zo ingetogen mogelijk vormgeven, zodat het gebouw kan blijven spreken (1).

Waardhuis Nederwaard is de schakelpunt tussen dorp en Werelderfgoed Kinderdijk. In dit ensemble is het waardhuis altijd het belangrijkste gebouw. Dat betekent dat:

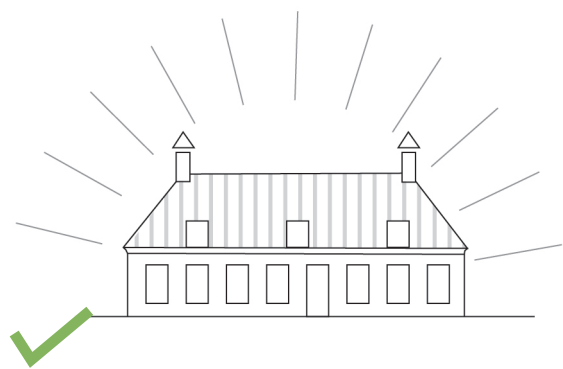
- De andere gebouwen en schuren in het ensemble zijn nooit hoger dan Het waardhuis (2)
- De andere gebouwen en schuren in het ensemble blijven altijd achter het waardhuis t.o.v. de dijk/straat (3)
- Kleur en uitstraling van bijgebouwen deze gebouwen is ingetogen, donker, met gebruik van natuurlijke materialen. Kapvorm in lijn met de gebouwen in de omgeving, dus een zadelpak (4)

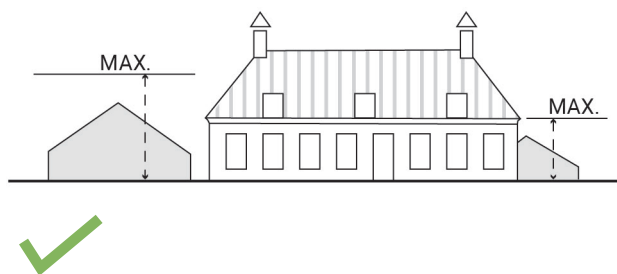
referentie bijgebouw bij Rijswijk, Workshop Architecten

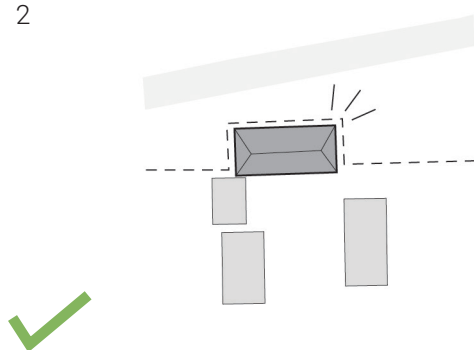
Fietshub: ondersteunend gebouw: ambachtelijk

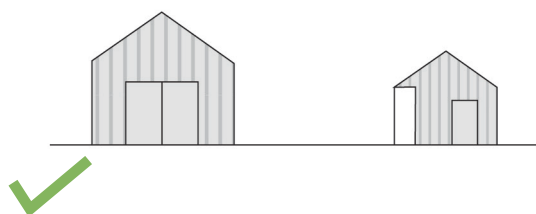
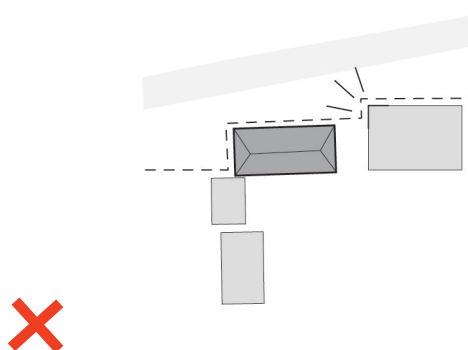
1

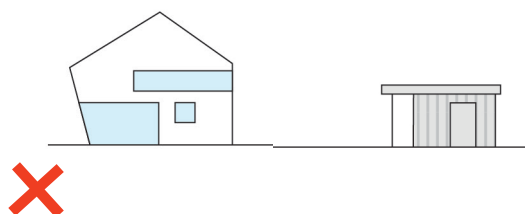
2

3

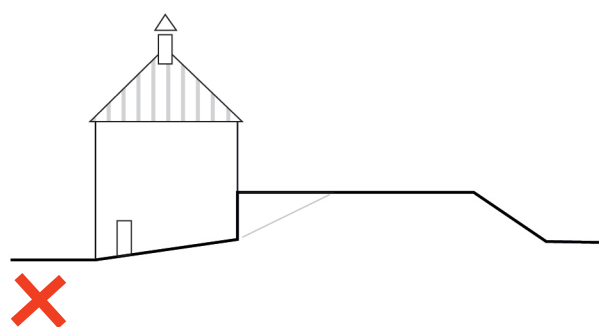
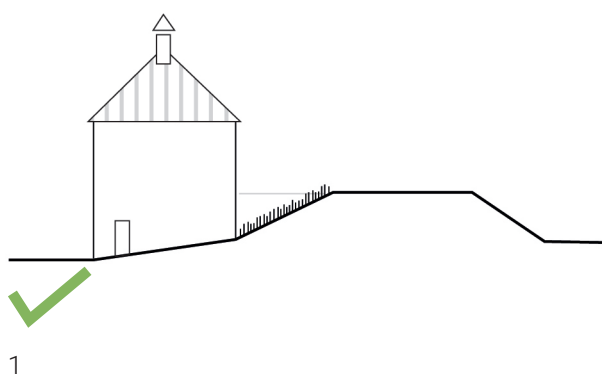
4

● **Het verhaal van de watermachine:**

Het waardhuis is onderdeel van de historie van de watermachine in Kinderdijk, dus dit verhaal mag doorklinken in het gebied.

Het Waardhuis Nederwaard staat aan het dijk, en het moet de dijkvorm respecteren, dus geen aanaardingen die de verhouding gebouw en dijk vertroebelen (1)

Bestaande situatie

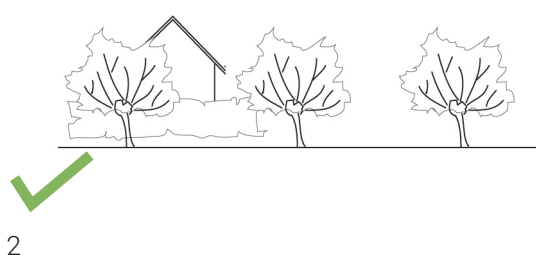

Historische foto

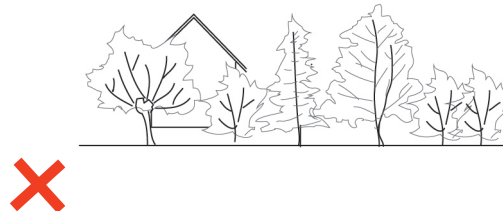
● Landschappelijk karakter:

Beplanting rondom Het waardhuis Nederwaard hoort bij het dorp. Dat betekent dat hier meer fruitbomen in de tuin en landschappelijke bomen zoals elzen en knotwilgen thuishoren. Als onderbegroeiing zullen riet in de rietkragen/ oevers en kruidenrijk gras in de bermen en langs de dijk domineren. Vooral langs de dijk hoort kruidenrijk gras, hetgeen de lengte en continuïteit van de dijk in het buitengebied benadrukt (2).

Het binnenterrein met parkeren wordt zo groen mogelijk ingericht.

2

voorbeeld parkeren in het groen

4.2 De voorkamer Ontvangstzone

Doel

Een plek creëren die aanvoelt als een warm welkom voor de bezoeker van Kinderdijk maar ook voor de voorbij fietsende of wandelende passant. Een gebied dat echt Kinderdijkwaardig is. Het verbouwde ontvangsgebouw voor tickets en informatie zorgt voor een duidelijk entrepunt. Hier kunnen de individuele bezoekers zich oriënteren op hun bezoek en krijgen ze een beeld van wat Kinderdijk te bieden heeft.

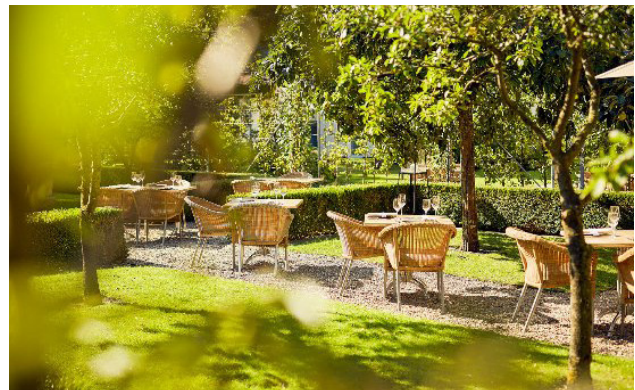
● Duurzaam toerisme:

- De ontvangstruimte is voor iedereen geschikt en de route van de hogere Lekdijk naar het lagere niveau van het ontvangstgebied zijn veilig en toegankelijk. Er is een duidelijk hoofdroute (shared space zonder gemotoriseerd verkeer) die langs het ontvangstgebouw loopt.
- Windkracht 4 (ontvangstgebouw) blijft bestaan en wordt deels aangepast; verlaagt met zadeldak. Dit is een aparte opgave na vaststelling van het bestemmingsplan.
- Het ontvangstgebouw nodigt uit om een kaartje en souvenirs te kopen en je te oriënteren op een waardevol bezoek.
- De reis van de individuele bezoeker is met duurzaam vervoer: dus met de boot en vervolgens voet of met de fiets. De voorzieningen zijn gericht op het comfort van deze bezoeker.
- De twee woningen aan de entree (Molenstraat 232 en 234) blijven in principe gehandhaafd, met een transformatie en uitbreiding naar een gemengde bestemming (mobiliteitshub). Alleen als later blijkt dat vervanging verstandiger is, zullen ze worden gesloopt. Deze gebouw(en) worden ondergeschikt aan het ontvangstgebouw vormgegeven en krijgen een beeldtaal behorende bij het ensemble. Er is een duidelijke toegang van en naar het ontvangstgebouw en binnentuin.
- De gebouwen en de buitenruimte zijn duurzaam ontworpen
- Het ontvangstgebied straalt uit dat het om het erfgoed gaat, dus terughoudendheid ten aanzien van commerciële uitingen en activiteiten.

comfortabel en informatief

hoogwaardig en terughoudend: erfgoed centraal

voorbeeld van een terrastuin

● **Authentiek en cultuurhistorisch erfgoed:**

De openheid tussen de twee waardhuizen moet gewaarborgd worden en het landschap zo zuiver mogelijk beleefbaar. Het ontvangstgebouw staat 'in dienst' van de doelen van het werelderfgoed.

- Bij het betreden van het gebied is vanaf de dijk de lange lijn van Middelkade direct waarneembaar;
- Het ontvangstgebouw verstoort de relatie tussen beide waardhuizen zo min mogelijk. Er wordt één verdieping verwijderd waardoor deze niet meer boven de Waardhuizen uitsteekt;
- Het ontvangstgebouw mag het doorzicht op de molens niet verstoren. Het voegt zicht in de lange lijnen uit de polder en respecteert deze;
- Het ontvangstgebouw is goed zichtbaar en herkenbaar voor de bezoeker, het wordt niet weggestopt achter bomen of inrichtingselementen.

● **Het verhaal van de watermachine:**

Bij de voorkamer zijn de verschillende watersystemen tegelijk te ervaren. Zowel het rivierlandschap en het polderlandschap met verschillende boezems en de Middelkade zijn te zien. Ook kunnen de gemalen en de molens in één worden blik gevangen. De sluis, wat een stoer onderdeel van het watersysteem is, is hier juist van dichtbij te ervaren.

Overzicht en uitzicht staan centraal:

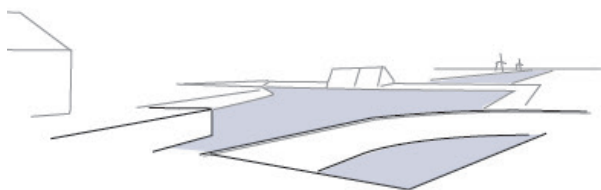
- Voorkom uitzicht- en overzicht verstorende elementen (1);
- Zichtbaar maken van de hoogteverschillen in het landschap en beleefbaar maken voor bezoekers; houdt het dijktaalud zoveel mogelijk vrij;
- Zicht op de wateroppervlaktes zodat je de verschillende peilhoogtes kan beleven;
- De sluis is onderdeel van de watermachine: deze moet zichtbaar en waarneembaar zijn.

● **Leefbaar woon/werk gebied:**

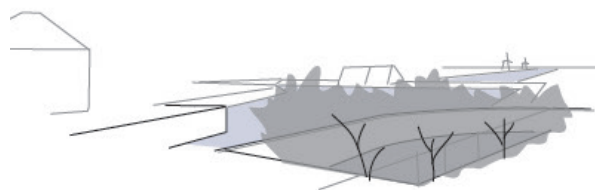
- De achterliggende werkgebieden moeten toegankelijk blijven voor werkverkeer met bijbehorende logistiek, de maaiveldinrichting moet hier fysiek te ruime ruimte voor bieden.
- Het functionele mag zichtbaar zijn, maar mag niet het beeld domineren.

● **Landschappelijk karakter:**

- Openhouden en niet verrommelen zodat de schaal en maat van het landschap spreekt. Voorkom storende opgaande inrichtingselement in het ontvangstgebied (1);
- Ontvangstgebied niet volledig verhard maar biodivers groen toevoegen waar dit kan.

1

zicht vanaf de hoodroute op Kinderijk.

zicht vanaf dijk op ontvangsgebouw

Heldere route tussen Lekdijk en Middelkade

4.3 De Lekdijk

Doel

Een helder vormgegeven doorgaande route. De dijk blijft herkenbaar en kent een zo continue mogelijke vormgeving.

● **Leefbaar woon/werk gebied:**

De dijk is een drukke verkeersroute voor diverse soorten verkeer; fietsers, auto's, OV en ook veel vrachtverkeer. Bij het ontwerp van de dijk...:

- ...moet het gebied bereikbaar blijven voor alle stromen van verkeer die ook nu het gebied doorkruisen;
- ...wordt de leefbaarheid in het gebied verbeterd door een betere verkeersveiligheid te garanderen;
- ...wordt het entreegebied een veilige plek, door de passeerbaarheid van de dijk aanzienlijk te verbeteren, door een heldere hoofdroute aan te geven;

- ...wordt de eenheid van de dijk als overstijgend landschappelijk element niet ontkracht (de continuïteit van het dijkbeeld, de continuïteit van de vloeiende lijnen).

● **Duurzaam toerisme:**

Duurzaam toerisme betekent de hele keten rondom het toerisme op een duurzame manier inrichten. Voor de dijkzone wordt ingezet op vervoer over water in plaats van over de toch al drukke dijk. De bezoekers over water stappen uit aan de rivierzijde van de dijk. De benodigde faciliteiten hiervoor moeten passen in een intogen dijkbeeld.

De steiger zo zuiver mogelijk ontwerpen, met hulp van natuurlijke materialen. De lange lijnen van het landschap versterken met het ontwerp.

● **Authentiek cultuurhistorisch erfgoed:**

De dijk is het beschermend element voor de Alblaservaard. Deze eeuwenoude lijn moet gerespecteerd worden. De belijning, het continue karakter, doorlopende kruidenrijke bermen en inrichtingselementen die bij de dijk horen bepalen het beeld.

● **Het verhaal van de watermachine:**

Het zicht op het watersysteem vanaf de dijk is essentieel. Dus laat de elementen die daarbij horen niet weg maar laat deze zien. Daarbij staat de encenering voor de bezoeker vanaf de dijk belangrijk; het zicht hebben op de rivier met haar dynamiek en tegelijk het zicht hebben op de diepe polder met woningen, tuinen en landerijen geeft een hele sterke ervaring. De beleving van het landschap dient te worden versterkt met het ontwerp van de routes, uitzichtplekken etcetera.

● **Landschappelijke karakter:**

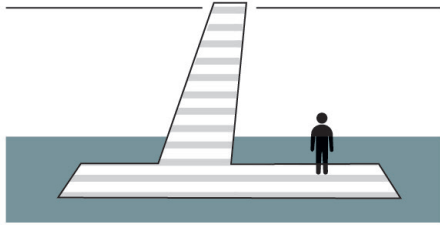
Zo zuiver mogelijk omgaan met objecten op de dijk, vooral attentie op signaalborden, tijdelijke objecten, bushalte en zitplekken. (1) (2)

De bermen langs de dijk hebben grazige vegetatie en het talud (en daarmee de sterke hoogteverschillen) zijn zoveel mogelijk zichtbaar.

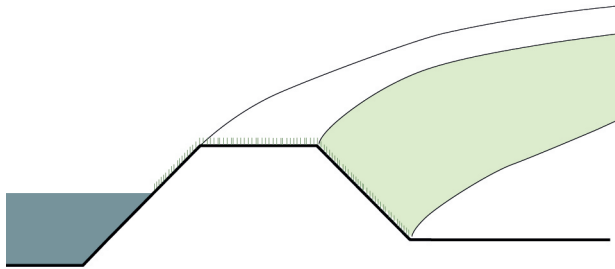
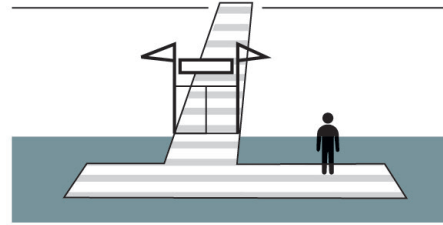

beleefbare hoogte van de dijk

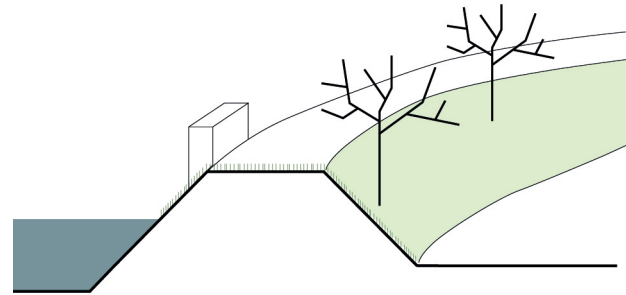

1

2

4.4 De Middelkade

Doel

Het is de belangrijkste lange lijn en tevens de hoofdroute in het gebied. De kade biedt perfect zicht op de molens en maakt polderlandschap beleefbaar. Tevens is het een belangrijke fietsontsluiting van het omliggende landschap.

Leefbaar woon/
werk gebied

Duurzaam
toerisme

Authentiek en
cultuurhistorisch
erfgoed

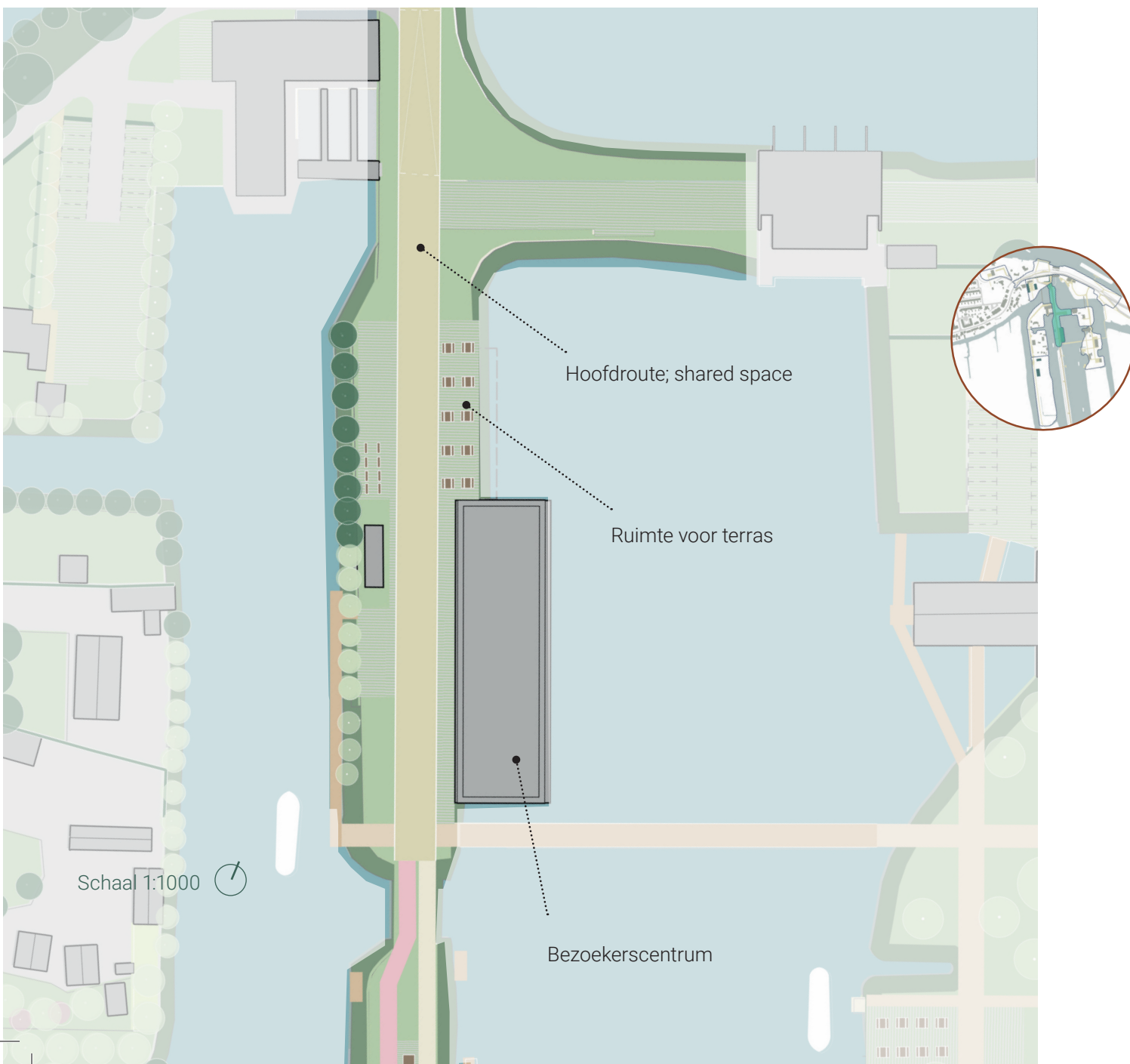
Het verhaal van de
watermachine

Landschappelijk
karakter

zeer relevant

● **Leefbaar woon/werk gebied:**

Op de kade delen toeristen en recreanten en bewoners van het gebied de ruimte. De kade is ingericht als shared space vanaf de Lekdijk tot en met het bezoekerscentrum. Vanaf daar worden de voetgangers en fietser van elkaar gescheiden. Het shared space gedeelte van de hoofdroutes is toegankelijk voor landbouwverkeer en logistiek.

inrichting benadrukt lange lijnen

eenvoudig terras zonder belemmerende elementen

● **Duurzaam toerisme:**

- De Middelkade is de belangrijkste wandel- en fietsroute voor de toeristen. Deze route is veilig en comfortabel;
- De horeca in het bezoekerscentrum maakt gebruik van lokale producten en gebruikt duurzame materialen;
- Bebouwing wordt voorzien van ruimte voor afvalopslag waar mogelijk om zo verrommeling en ongedierte te voorkomen.

beleving van het water (speelelement)

Elementen in één lijn

● **Authentiek cultuurhistorisch erfgoed:**

Het terras van het bezoekerscentrum is ondergeschikt aan het Werelderfgoed.

- De uitvoering is terughoudend en doelmatig zonder ophogingen of gebruik van andere materialen
- Er komen geen extra bebouwingen of tijdelijke constructies op de Middelkade;
- Met de terrasuitlijning wordt de zichtlijn van dijk tot aan de molen geaccentueerd;
- De kade is in principe niet beplant met bomen, op een enkele doorgeschoten els en enkele knotwilgen na. Op deze wijze blijft de kade leesbaar en worden er geen gebouwen (bv het horecagebouw) verstopt achter de bomen.

● **Het verhaal van de watermachine:**

- Benut de kans om zicht te hebben op diverse “moderne watermachines” tegelijkertijd, en zo de gelaagdheid in tijd te ervaren;

- Water en waterpeil af en toe bereikbaar en zichtbaar maken;
- Vanaf het horecagebouw (huidige bezoekerscentrum) richting de molens ontstaat er een hoogteverschil in de Middelkade, dit moet gerespecteerd worden en kan zichtbaarder worden.

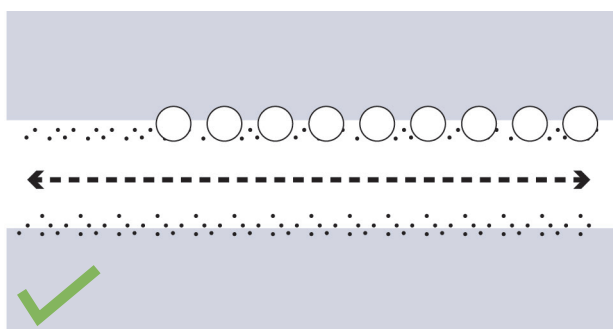
● **Landschappelijke karakter:**

De lange lijnen van de polder zijn hier leidend:

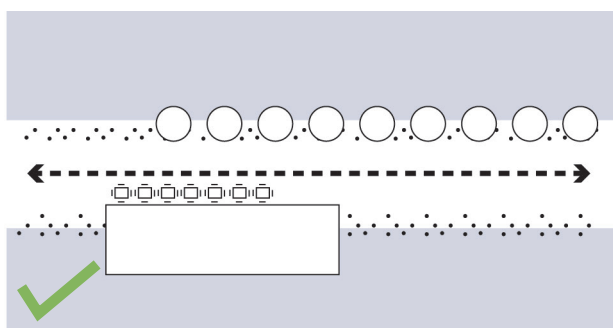
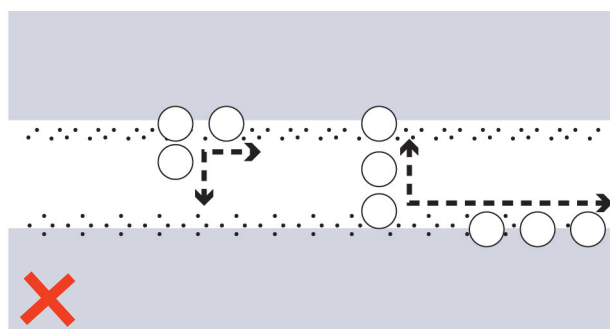
- Er worden zo min mogelijk obstakels op de kade geplaatst;
- Als er inrichtingselementen nodig zijn moeten deze in de langsrichting geplaatst worden en niet dwarsop de richting van de dijk. Denk hierbij aan bv fietsnietjes of afvalbakken bij het horecagebouw;
- Beplanting volgt ook de lijnen: evt een kort rijtje knotwilgen en riet langs de oevers parallel aan de polderlijnen.

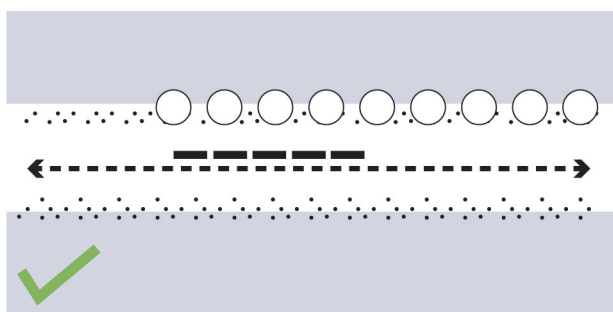
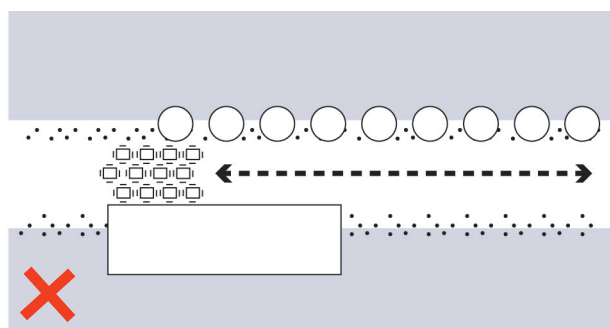
vrij uitzicht

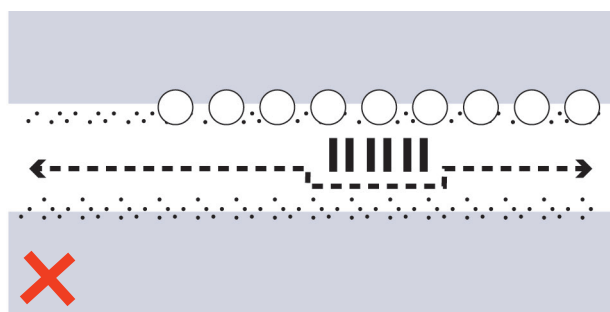
Beplanting in de richting van de kade

positionering terras langs het pad

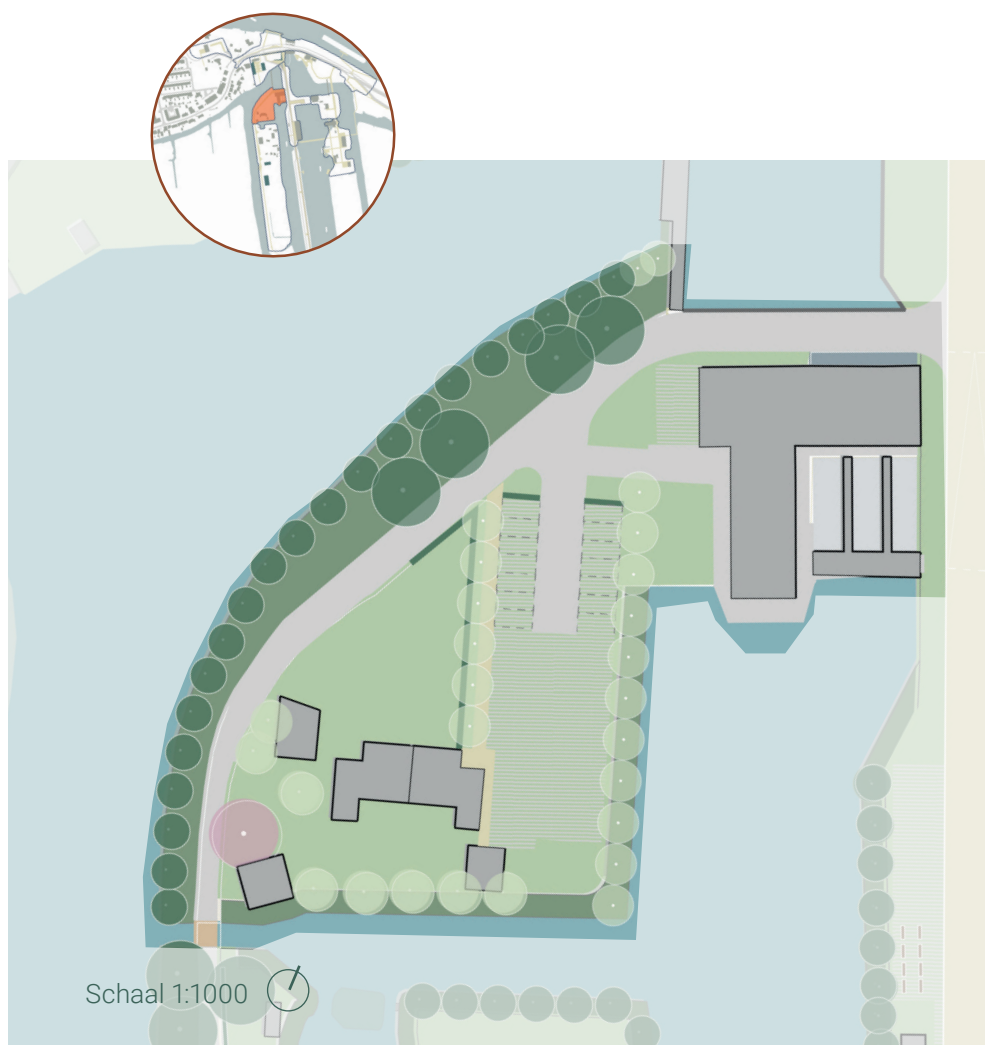
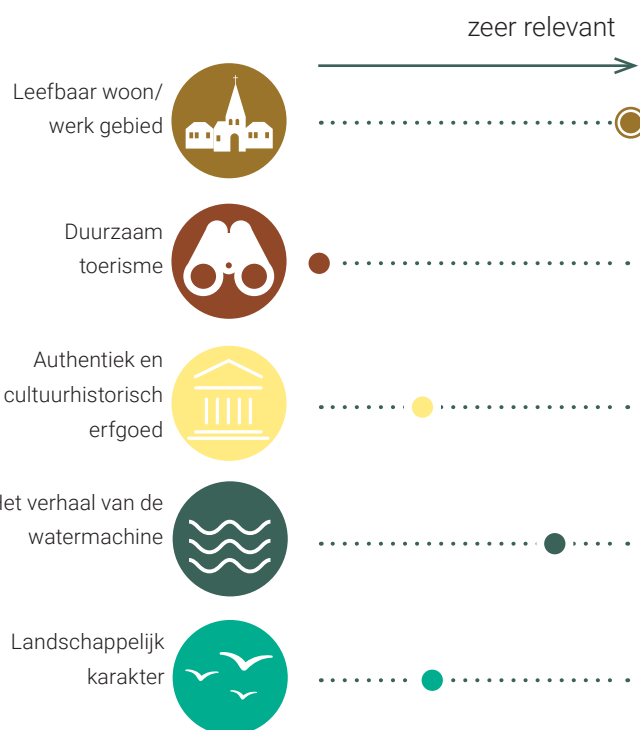
Fietsnietjes langs het pad

4.5 De werkeilanden

Doel

De werkeilanden zijn werkgebieden gekoppeld aan de watermachine. Met als doel het hydraulisch werkende watersysteem te beheren, controleren en te ontwikkelen.

● **Leefbaar woon/werk gebied:**

Deze gebieden blijven in gebruik als werkgebieden en maken fysiek gezien geen onderdeel uit van het bezoekersdomein van het erfgoed.

- Privégebieden worden gerespecteerd en een zekere mate van individuele expressie is mogelijk;
- De erfscheidingen van de verschillende privétereinen dienen natuurlijk en landschappelijk ingericht te worden, bv met landschappelijke hagen;
- Scheiding tussen werk- en privégebieden en bezoekersgebied zo logisch en vanzelfsprekend mogelijk vormgeven;
- Het gebied zo zuiver mogelijk houden, dus minimaal gebruik van hekken en borden. Als deze toch nodig zijn dan in de lijn van meubilair zoals in hst 3 gedeut.

● **Duurzaam toerisme:**

De werkeilanden hebben een educatieve functie

- Afleesbaar maken en begrijpelijk maken van het huidige functioneren en alles wat daarbij komt kijken;
- Als er wordt gewerkt in het gebied zo goed mogelijk zicht houden op de werkzaamheden en deze werkzaamheden voorzien van informatie over de aard van het werk en de relatie met het erfgoed.

● **Authentiek cultuurhistorisch erfgoed:**

- De gebouwen zijn in lijn met de oorspronkelijke functie, 'Machinistenwoningen' dus ondersgeschikt aan de gemalen waarbij ze horen (1);
- De gebouwen vormen een stoer ensemble in lijn met de lange lijnen van de polder (2);
- De nieuwe gebouwen zijn terughoudend van karakter, donker, eerlijk en eenvoudig (3).

● **Het verhaal van de watermachine:**

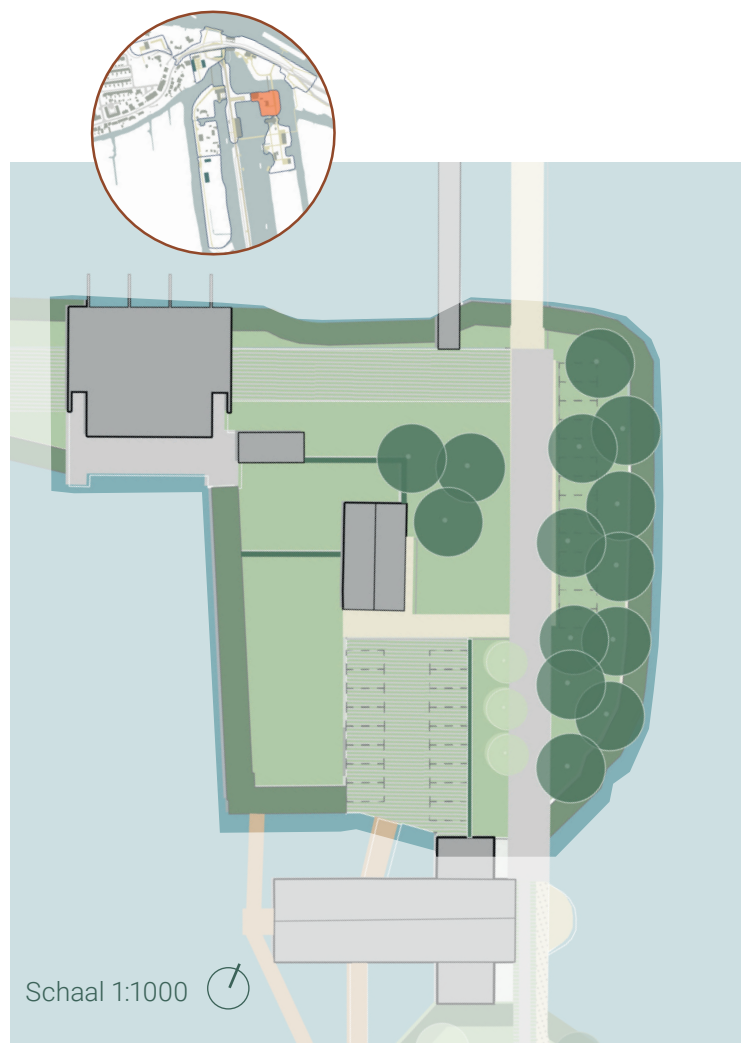
- Goed functioneren van de waterinlaat gaat boven het landschappelijk karakter;

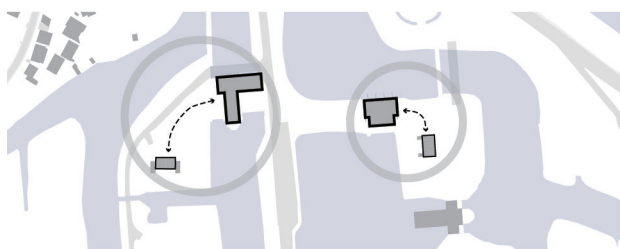
- De gebouwen (o.a. gemalen) zijn hier de hoofdelementen, deze zijn optimaal zichtbaar en worden niet verstopt achter vegetatie en of andere tijdelijke elementen (4).

● **Landschappelijke karakter:**

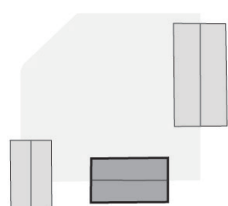
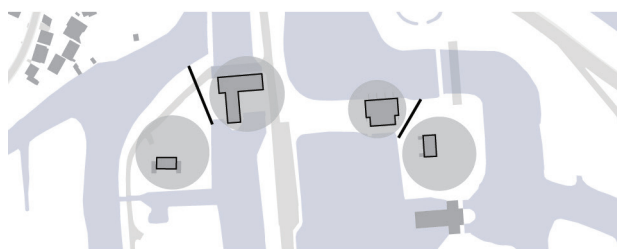
Groen blijft zo eenvoudig en zuiver mogelijk:

- Riet langs de oevers;
- Riet en bomen (knotwilgen of elzen) waar het nodig is om extra buffer en daarmee meer privacy te creëren.

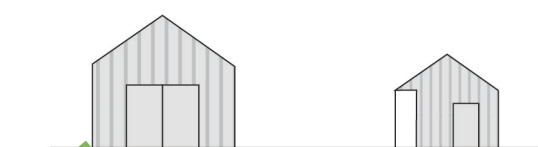
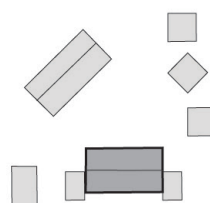

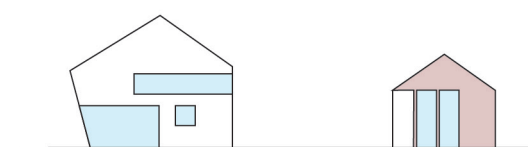
1

2

3

Zichtbaar houden van de gemalen
en het functioneren daarvan

4.6 Educatie-eiland

Doel

En landschappelijk ingericht gebied waar groepen en betalende bezoekers kunnen leren over het verhaal van Kinderdijk.

Leefbaar woon/
werk gebied

Duurzaam
toerisme

Authentiek en
cultuurhistorisch
erfgoed

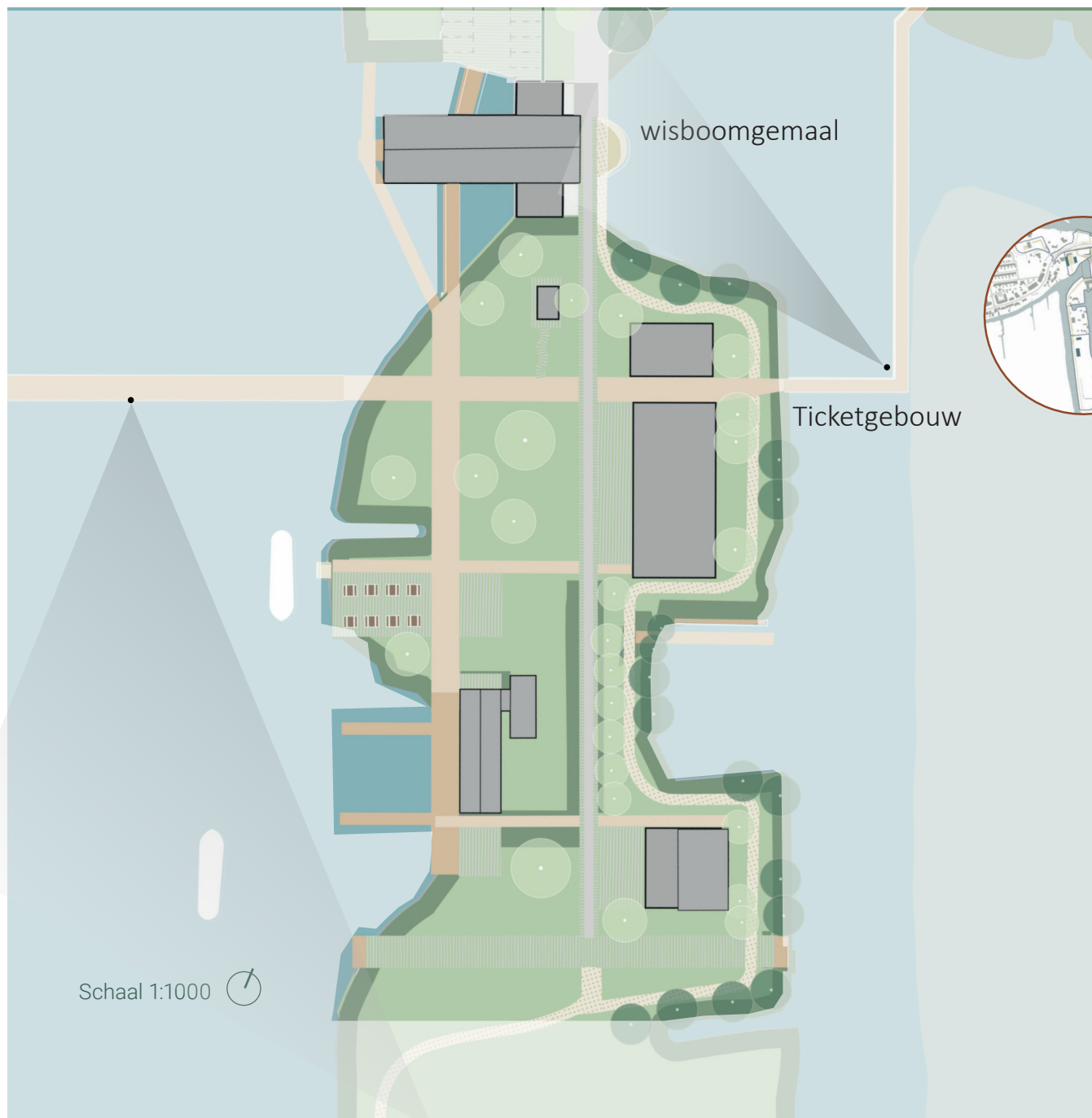
Het verhaal van de
watermachine

Landschappelijk
karakter

zeer relevant

● **Leefbaar woon/werk gebied:**

De route naar de molens die langs het Educatie eiland loopt moet altijd bereikbaar zijn.

● **Duurzaam toerisme:**

De voorzieningen op het eilanden de inrichting ervan zijn gericht op het eigen maken van het verhaal van Kinderdijk. Het is een prettige luwe plek met verblijfs-kwaliteit. Verder passen hier functies die horen bij groepsactiviteiten, zoals picknicktafels, een speelplek en bv foodtrucks. Een waterspeelplaats voor kinderen behoort hier ook tot de mogelijkheden. Voor deze elementen is het essentieel dat ze goed in te passen zijn. Middelen hierbij zijn:

- door de elementen te clusteren in meerdere kleinere groepen (geen grote groep dus) (3), in te passen (4) of te camoufleren (5);
- ook op het educatie eiland heeft alles temaken met het verhaal van Kinderdijk, dus spelen, zitten, etcetera past qua materiaalgebruik bij het gebied;
- belangrijkste waarschuwing is hier zorg te dragen voor een rustig landschap en te waken voor verrommeling.

Ruimte voor evenementen

referentie HTC campus- route groepsentree

Picknick tafels met informele sfeer

● Authentiek cultuurhistorisch erfgoed:

Het wisboomgemaal is hier het hoofdelement en de rest van de gebouwde elementen zijn ondergeschikt. Het wisboomgemaal zal niet verstopt worden achter beplanting (1).

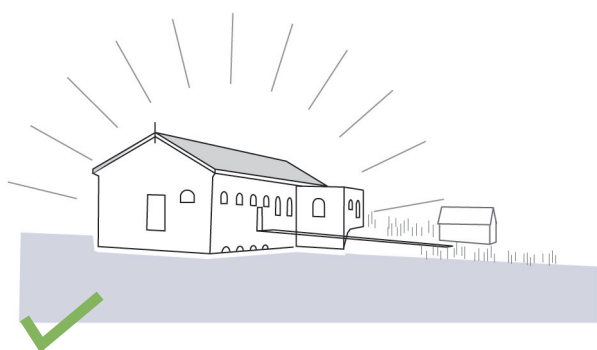
De inrichting direct rondom de gemalen komt primair voort uit waterstaatkundige eisen, daarbij past een utilitaire en strakke vormgeving. De machinistenwoningen horen bij de gemalen en maken deel uit van deze omgeving.

● Het verhaal van de watermachine:

Wisboomgemaal vertelt hier het verhaal van het waterbeheer. Dit gebouw staat hier optimaal in het zicht.

● Landschappelijke karakter:

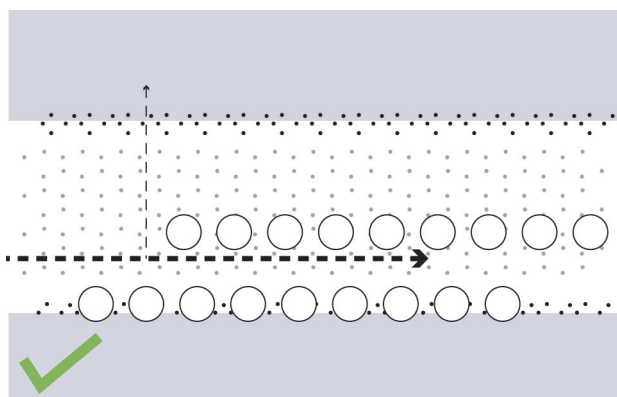
- Het educatie- eiland wordt ecologisch beheerd;
- Het karakter van het landschap op Overwaard continueren. De lange lijnen van knotwilgen doortrekken waar mogelijk ook om wat schaduw te creëren (2). Op het terrein kunnen fruitbomen toegevoegd worden om extra sfeer en karakter te brengen;
- De looproute vanaf groepsentree is zo geënsce-neerd dat de natuur maximaal beleeft kan worden;
- De route naar de molens wordt geflankeerd door beplanting

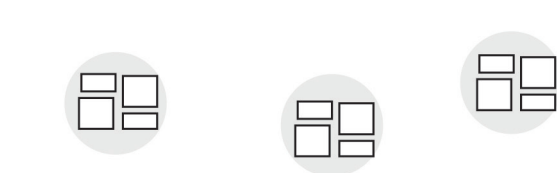
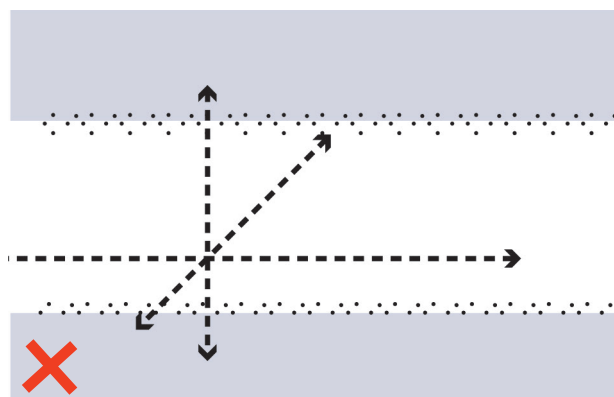
1

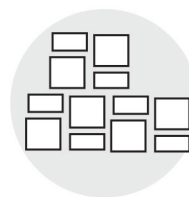
Wisboomgemaal goed zichtbaar

2

3

4

5

4.7 Rietsnijder-eiland

Doel

Het is een werkeiland waar gewoond en gewerkt wordt. De loonwerker heeft ook rietsnijden als werk. In de toekomst is het eiland een plek om het ambacht van rietsnijden te exploreren.

Leefbaar woon/
werk gebied

zeer relevant

Duurzaam
toerisme

Authentiek en
cultuurhistorisch
erfgoed

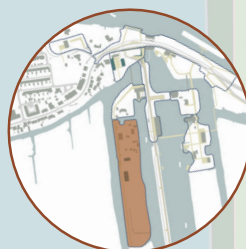
Het verhaal van de
watermachine

Landschappelijk
karakter

Schaal 1:1000

● **Leefbaar woon/werk gebied:**

De ambacht op dit eiland is essentieel. Het bewerken van riet is de belangrijkste functie en moet daarom altijd gefaciliteerd worden:

- Toegankelijkheid van de gebieden behouden;
- Voldoende ruimte om te werken op het buitenterrein, bijvoorbeeld voor opslag;
- Voldoende ruimte in gebouwde voorzieningen (schuren) die het functioneren faciliteren;
- Woonfunctie van de rietsnijder waarborgen.

● **Duurzaam toerisme:**

De bezoeker is hier ondergeschikt aan de werkfunctie, hij is op bezoek bij de rietsnijder.

Referenties rietsnijden

● **Authentiek cultuurhistorisch erfgoed:**

- De functie (rietsnijden) is authentiek voor dit gebied, dat moet het leidmotief voor dit gebied zijn;
- Kleinschalige schuren en opslag in het gebied, die geen historische waarde hebben, moeten worden aangepakt om de verrommeling tegen te gaan (1);
- De toe te voegen schuren zijn eenvoudige gebouwen die geen aandacht trekken en zich als vanzelf voegen in het landschap qua ontwerp en locatie. (2)
- Het gebouwensembles moet zich vormen naar de lange lijnen van de polder (3);

● **Het verhaal van de watermachine:**

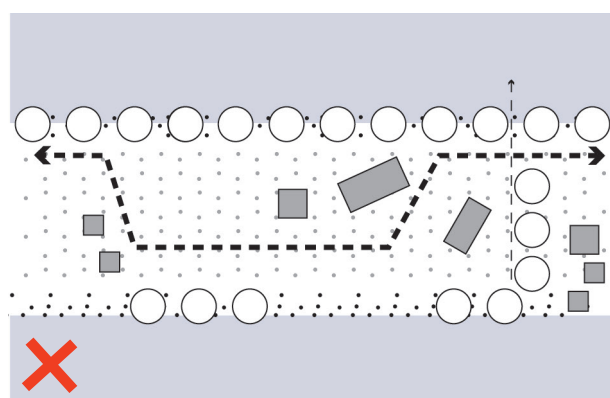
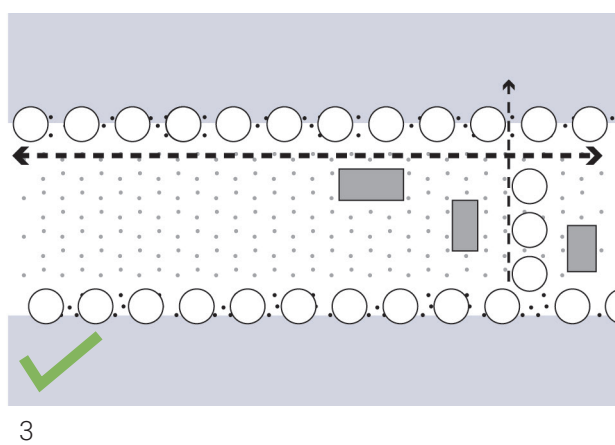
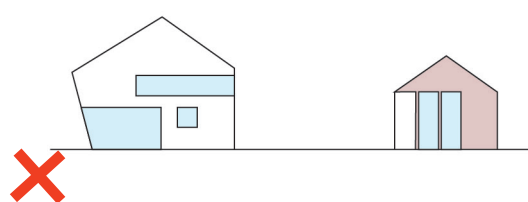
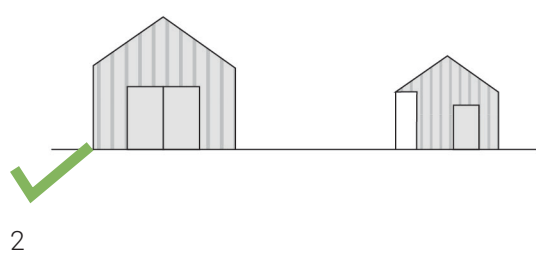
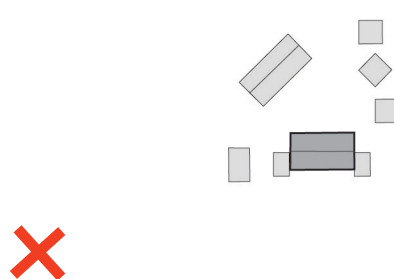
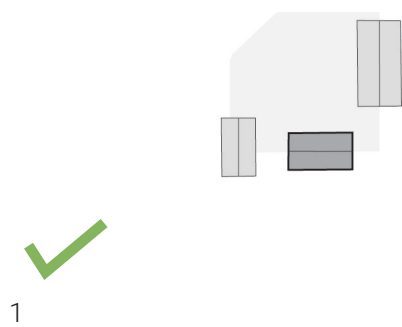
Het rietsnijden in het gebied is onderdeel van het verhaal van de watermachine in Kinderdijk. Daarom is het toegankelijk maken van het eiland (bijvoorbeeld met een pontje) van toegevoegde waarde.

● **Landschappelijke karakter:**

Het gebied is relatief verrommeld en is divers van karakter. Om het landschappelijke beeld rustiger te maken wordt riet en knotwilgen langs de oevers aan beide zijden voorgesteld, zodat het gebied beter ingepast wordt in het landschap. En het landschap met haar molens weer de hoofdrol kan opeisen. (3)

sfeerreferenties

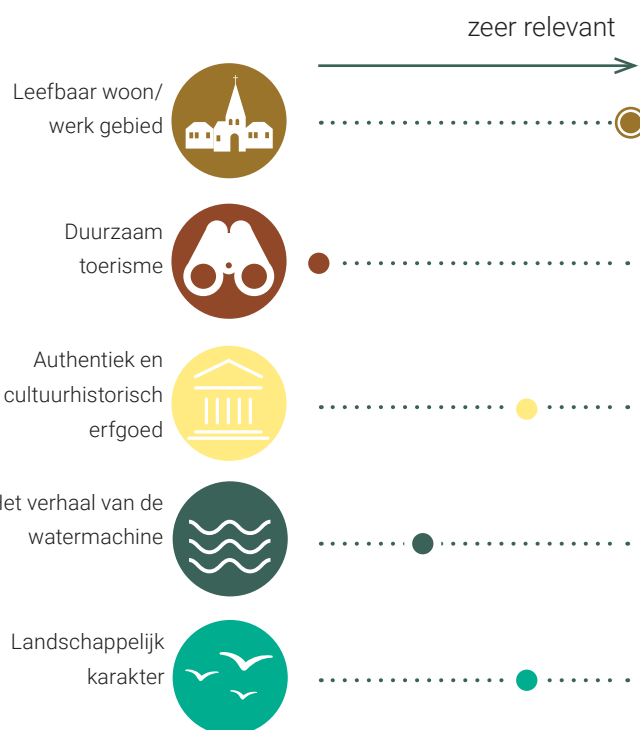

4.8 Potterrein

Doel

Het doel is om een plek te creëren van en voor het dorp waarbij verschillende opgaven worden gecombineerd:

- Het behouden van de historische scheepsbouwloods en deze geschikt maken als klusschuur voor de SWEK;
- Het bijdragen aan vergroening met het oog op biodiversiteit en klimaatadaptatie;
- Een flexibele oplossing bieden voor het parkeren voor verschillende doelgroepen.

Schaal 1:1000

Referenties

● **Leefbaar woon/werk gebied:**

Het terrein en de loods wordt samen met bewoners en SWEK ingericht en beheert:

- De ruimte is nadrukkelijk bedoeld als verbinding met het dorp, en niet primair toeristisch;
- Het Potterrein krijgt 25 parkeerplaatsen, bedoeld voor vrijwilligers van SWEK en mogelijk voor dubbelgebruik;
- Er is ruimte voor een hondenuitlaatveld op het terrein;
- De SWEK-loods blijft behouden en wordt als werkschuur ingezet; mogelijk kunnen ook inwoners er gebruik van maken;
- Een tiny house is hier mogelijk. Hiervoor dient een aparte aanvraag te worden gedaan.
- Het meubilair is afwijkend van het erfgoedgebied;
- De bezoekers worden langs de Molenstraat

geleid en niet langs deze plek;

- Rondom het Potterrein worden heesters aangeplant om afstand te creëren tussen fietspad en terrein.
- Het terrein is eigendom van SWEK; de gemeente heeft hier (nog) geen directe zeggenschap.

● **Authentiek cultuurhistorisch erfgoed:**

- De scheepsbouwloods heeft een grote cultuurhistorische waarde en wordt gerenoveerd. Bouwhistorisch onderzoek gaat vooraf aan de aanpak;
- De oorspronkelijke vorm blijft intact en worden er geen aanbouwen aan het gebouw gedaan (1);
- Ingrepen zijn niet historiserend maar vormen een nieuwe tijdlaag.

● **Het verhaal van de watermachine:**

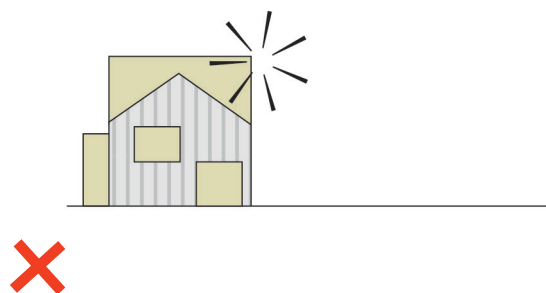
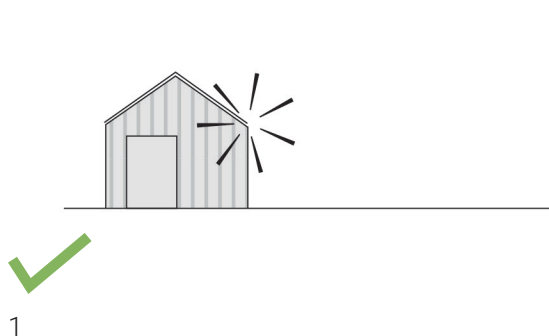
Dit gebied is geen onderdeel van het verhaal van de watermachine van Kinderdijk. De dijk heeft wel een primaire waterkerende functie.

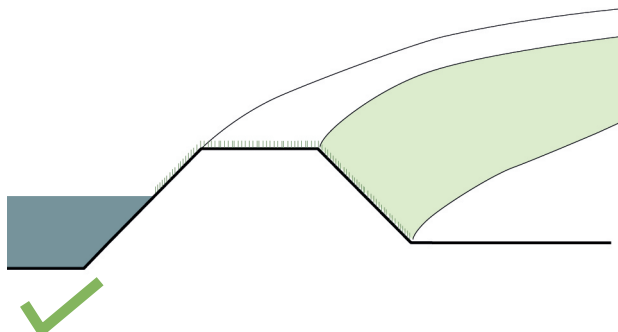

Bestaande sheepbouwoords

Referentie renovatie scheepsbouwoords: ingrepen zijn zichtbaar eigentijds (nieuwe tijdlaag)

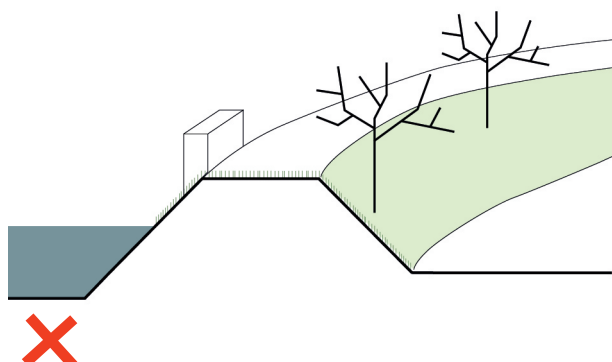

2

3

● Landschappelijke karakter:

- De vorm, herkenbaarheid en leesbaarheid van de dijk is van groot belang. Dus de continuïteit van de dijk wordt gewaarborgd (belijning, kruidenrijk gras, etcetera);
- De inrichting is landschappelijk en draagt bij aan verblijfskwaliteit en biodiversiteit. Verharding wordt zoveel mogelijk beperkt;
- De vegetatie op het Potterein is dorps: fruitbomen en een enkele solitaire bomen (bv noot) horen hier thuis. Daarnaast kan een pluktuin met bloemen, bessenstruiken, etcetera een mooie toevoeging zijn;
- De randen van het terrein worden met een robuuste heesterrand ingeplant. Dit is inheemse plantmateriaal die vooral, naast de biodiversiteit versterken, de afscherming van de plek verzorgd (3).

Referentie pluktuin

Referentie parkeren

Bosch
Slabbers

SVP

Het Zand 17,
3811 GB Amersfoort
T: +31 33 470 1188
E: info@svp-svp.nl

